

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta tropického zemědělství

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Fakulta tropického
zemědělství**

Nelegální obchod s loskutáky (*Gracula*) a monitoring podmínek
chovu prostřednictvím sociálních sítí

Bakalářská práce

Praha 2020

Vypracovala:

Radka Sedláčková

Vedoucí práce:

prof. Mgr. Miroslav Šálek Dr.

Konzultant:

Ing. Tereza Švejcarová

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci na téma Nelegální obchod s loskutáky (*Gracula*) a monitoring podmínek chovu prostřednictvím sociálních sítí vypracovala samostatně, veškerý text je v práci původní a originální a všechny použité literární prameny jsem podle pravidel citační normy FTZ řádně uvedla v referencích.

V..... dne

.....
Radka Sedláčková

Poděkování

Ráda bych touto cestu poděkovala vedoucímu bakalářské práce prof. Mgr. Miroslavu Šálkovi Dr. za možnost psát práci pod jeho vedením, trpělivost a ochotu. Dále bych moc ráda poděkovala konzultantce Ing. Tereze Švejcarové za pomoc, přívětivost a také za nekonečnou trpělivost. Nakonec bych ráda poděkovala rodině za podporu.

Abstrakt

Nelegální obchod s loskutáky (*Gracula*) a monitoring podmínek chovu prostřednictvím sociálních sítí

Loskuták posvátný *Gracula religiosa* (Linné 1758) se díky své schopnosti napodobovat širokou škálu zvuků včetně lidského hlasu, stal velmi vyhledávaným domácím mazlíčkem. Jedním z předmětů této práce bylo seznámení se s jeho způsobem života, morfologií a v neposlední řadě s problematikou ilegálního obchodu, kterému čelí. Kvůli svému talentu v napodobování zvuků včetně lidského hlasu je oblíbeným společníkem v asijských, zvláště indonéských domácnostech. Jeho chov má dlouholetou tradici, což má za následek snižování početnosti loskutáků ve volné přírodě. Tématem této práce bylo shrnutí informací z vědeckých článků, které měly za cíl sledování obchodu s loskutáky. Publikace, ze kterých bylo čerpáno se specializovaly na ptačí trhy, na kterých se obchoduje s mnoha druhy ptáků. Cílem bylo získat údaje z ptačích trhů jihovýchodní Asie, převážně Indonésie.

Jelikož žijeme v době technického rozmachu, tak se ani tradiční činnosti nevyhnou digitalizaci. Novodobým prostředkem obchodu se tak staly sociální sítě. Tomuto způsobu obchodu je věnována druhá část této práce. Za účelem proniknutí do problematiky obchodu s loskutáky přes sociální sítě byl vytvořen dotazník, který měl za cíl zjistit okolnosti získání a chovu loskutáků. Dotazník byl určen přímo členům prodejních skupin na Facebooku. Výsledky ukázaly, že většina majitelů loskutáků neví, odkud jejich ilegálně získaný mazlíček pochází a většina loskutáků chovaných v zajetí se nedožila více než pěti let.

Téma ilegálního obchodu skrze sociální sítě si zaslouží velkou pozornost vědců, ale také široké veřejnosti.

Klíčová slova: loskuták posvátný; trh s ohroženými druhy; péče v zajetí; welfare; potrava

Author's abstract

Illegal trade with Hill Mynas (*Gracula*) and monitoring of husbandry via social media

With its ability to mimic a wide range of sounds, including the human voice, the Common Hill Myna *Gracula religiosa* (Linné 1758) has become a much sought-after pet. One of the objectives of this work was describing its way of life, morphology and, last but not least, the issue of the illegal trade it faces. Because of its talent for mimicking sounds including human voice, it is a popular companion in Asian, especially Indonesian, households. Hill Mynas have a long tradition of being kept as pets, which has resulted in a drastic reduction its wild populations. The objective of this work was to compile information from scientific articles focused on monitoring the trade in Hill Mynas. Targeted publications were specialised in bird markets, where many species of birds are traded. The aim was to obtain data from the bird markets of Southeast Asia, with a particular focus on Indonesia. As we live in a time of technological expansion, even traditional activities cannot escape digitisation. Social networks have thus become modern means of trade. Online trade is targeted in the second part of this work. In order to penetrate the issue of Hill Myna trade via social networks a questionnaire was created to determine the circumstances of their acquisition and keeping. The questionnaire was addressed directly to members of sales groups on Facebook. Results showed that most Hill Myna owners do not know where their illegally acquired pet came from and most of the captive mynas did not live for more than five years. The theme of illegal trade through social networks deserves close attention not only of scientists, but also of the general public.

Key words: Common Hill Myna, trade with endangered species, husbandry, welfare, diet

Obsah

1. Úvod	- 1 -
2. Cíle práce	- 2 -
3. Metodika	- 2 -
4. Literární rešerše	- 3 -
4.1 Loskutáci.....	- 3 -
4.1.1 Rozšíření.....	- 3 -
4.1.2 Morfologie.....	- 4 -
4.1.3 Potrava.....	- 6 -
4.1.4 Způsob života	- 7 -
4.1.5 Odchyt z volné přírody	- 9 -
4.1.6 Tradice domácího chovu ptáků.....	- 10 -
4.2 Legislativa.....	- 12 -
4.2.1 CITES	- 12 -
4.2.2 Vnitrostátní legislativa Indonésie	- 12 -
4.3 Obchod.....	- 13 -
4.3.1 Welfare	- 13 -
4.4 Trhy s loskutáky v Indonésii.....	- 15 -
4.4.1 Ptačí trhy v Jakartě	- 15 -
4.4.2 Ptačí trhy na Jávě.....	- 17 -
4.4.3 Ptačí trhy na Sumatře.....	- 19 -
4.5 Trhy s ptáky v jiných zemích jihovýchodní Asie	- 21 -
4.5.1 Ptačí trh v Singapuru	- 21 -
4.5.2 Ptačí trhy ve Vietnamu	- 22 -
4.5.3 Ptačí trh v Thajsku.....	- 23 -
4.6 Sociální sítě a obchod	- 23 -
4.6.1 Facebook.....	- 23 -
4.6.2 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Indonésii.....	- 24 -
4.6.3 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Malajsii.....	- 25 -
4.6.4 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Thajsku.....	- 25 -
5. Praktická část	- 26 -

5.1	Dotazníkové šetření	- 26 -
5.1.1	Tvorba a distribuce dotazníků	- 26 -
5.2	Výsledky	- 28 -
5.3	Diskuze	- 34 -
6.	Závěr	- 37 -
7.	Reference	- 38 -

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Tabulka nastavení Facebookových skupin	-24-
Tabulka 2: Otázka 1	-28-
Tabulka 3: Otázka 2	-28-
Tabulka 4: Otázka 3	-29-
Tabulka 5: Otázka 4	-29-
Tabulka 6: Otázka 5	-31-
Tabulka 7: Otázka 6	-32-
Tabulka 8: Otázka 7	-32-
Tabulka 9: Otázka 8	-33-
Tabulka 10: Otázka 9	-34-

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Rozšíření loskutáka posvátného	-3-
Obrázek 2: Loskuták posvátný	-5-
Obrázek 3: Vejce loskutáka posvátného s mládětem	-6-
Obrázek 4: Vejce loskutáka posvátného Gracula religiosa	-8-
Obrázek 5: Prodejce, který nabarvil živé ptáky, aby byli pro kupce atraktivnější.....	-14-
Obrázek 6: Loskuták posvátný, jehož cena se pohybuje okolo 4 032 CZK	-19-
Obrázek 7: Indonéský ptačí trh	-22-

Seznam zkratek použitých v práci:

CITESConvention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

CZKČeská koruna

ČNBČeská národní banka

IDR..... Indonéská rupie

LIPIIndonéský Institut věd

PHKA..... Perlindungan Hutan dan Konservasi Alam – Ochrana lesů a přírody

THBThajský baht

USDAmerický dolar

1. Úvod

V dnešní době je ilegální obchod s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami srovnatelný s obchodem se zbraněmi, drogami a lidmi. Roční obrat ilegálního obchodu s volně žijícími zvířaty a rostlinami je přibližně 10 biliónů amerických dolarů (Wilson-Wilde 2010). Na trhu je přibližně jedna třetina druhů ptáků a tisíce druhů plazů a savců, pocházejících z ekosystémů celého světa (Nijman 2010; Bush et al. 2014). Jenom během průzkumů organizace TRAFFIC zaměřených na ptačí trhy v Indonésii, Malajsi, Singapuru, Thajsku a Vietnamu mezi roky 2014 – 2018 bylo zaznamenáno přes 86 000 ptáků z 230 druhů jihovýchodní Asie, určených k prodeji.

Jaký dopad má obchod na velkou většinu odchycených druhů není známo, protože náklady na monitoring početnosti divokých populací jsou vysoké a vyžadují specializované vědecké znalosti (Bush et al. 2014). Potřeba identifikace nadprůměrně obchodovaných druhů je akutní právě v jihovýchodní Asii, kde intenzivní obchod se zvířaty a rozsáhlé odlesňování ohrožuje nejen endemické druhy (Wilcove et al. 2013). Indonésie je globálním centrem obchodu s ptáky, ročně tento obchod přispěje do národní ekonomiky téměř 80 milióny amerických dolarů (Jepson & Ladle 2009; Jepson et al. 2011). V Indonésii se vyskytuje 1 711 druhů ptáků, čímž se staví na 4. místo na světě s největším počtem druhů ptáků (BirdLife International 2019). Chov ptáků v zajetí je v Indonésii velice populární a rozšířený, ptáky chová 22 % domácností (Shepherd et al., 2004; Jepson and Ladle, 2009; Jepson et al., 2011). Chov ptáků jako domácích mazlíčků má nejen ekonomický význam, ale je také hluboce kulturně zakořeněnou tradicí. Už v roce 1993 (Nash 1993) se předpokládalo, že má tento koníček negativní vliv na početnost volně žijících populací ptáků včetně ohrožených druhů.

I když má Indonésie obecně odpovídající vnitrostátní právní předpisy regulující obchod s původními druhy, laxnost v jejich prosazování a korupce umožnily rozkvět jednoho z největších ilegálních obchodů s divokými zvířaty v Asii (Lee et al. 2005). Dnes je možné prodávat ptáky i bez cesty na tržnici, z pohodlí domova. Stačí k tomu připojení k internetu a účet na některé ze sociálních sítí. Jejich využívání je stále oblíbenější (Krishnasamy & Stoner 2016).

2. Cíle práce

Cílem této práce byl sběr dostupných informací o ilegálním obchodu s loskutáky v jihovýchodní Asii, především v Indonésii. Zaměřila jsem se zejména na ilegální obchod na ptačích trzích. Praktickým cílem práce bylo získání informací o trhu na sociálních sítích. Dalším cílem bylo zjištění některých podmínek chovu loskutáků v zajetí, jako například místo původu, pořizovací cena, potrava nebo zdravotní stav. Tyto informace byly získávány pomocí dotazníkového šetření skrze sociální síť Facebook.

3. Metodika

Pro získávání informací k sepsání rešeršní části práce jsem využívala především vědecké články z databází odborných publikací. Jedním z klíčových zdrojů byly internetové stránky organizace Traffic, zabývající se monitoringem mezinárodního obchodu s volně žijícími živočichy.

Praktická část práce byla založena na vypracování dotazníků a zpracování výsledků. První dotazník byl prostřednictvím nově vytvořených profilů distribuován do indonéských facebookových skupin zaměřených přímo na prodej loskutáků. Takovýchto skupin je více než padesát, vybrala jsem tedy skupiny s počtem členů přesahujícím dva tisíce, aby byla oslovena co největší cílová skupina a získán dostatečný vzorek pro vyhodnocení dotazníků. Druhý dotazník byl distribuován do třiceti facebookových skupin, které se obecně zabývaly prodejem ptáků různých druhů a do skupin orientovaných výlučně na prodej loskutáků.

4. Literární rešerše

4.1 Loskutáci

4.1.1 Rozšíření

Podle BirdLife International (2017) obývají loskutáci rodu *Gracula* plochu o velikosti 12 500 000 km² a to na území od východní a severovýchodní Indie až po jižní Čínu. Dále se vyskytují na jihu pevniny jihovýchodní Asie, na Filipínách a ostrovech Indonésie. Populace tohoto rodu byly introdukovány do Portorika, Hong Kongu, Macaa a na Vánoční ostrovy, kde ale populace vymřela (BirdLife International 2017). Loskutáci rodu *Gracula* se vyskytují ve stálezelených a poloopadavých lesích (BirdLife International 2017). Obývají nížiny i kopce, podle (Craig & Feare 2009) hlavně do 1 370 metrů nad mořem. Naopak Feare & Craig (1998) uvádí, že loskutáky lze pozorovat ve výšce od 300 do 2 000 m. n. m.

Loskuták posvátný *Gracula religiosa* (Linné 1758) pochází z jižní části jihovýchodní Asie a přilehlých ostrovů, od Sumatry až po Filipíny (Scott 1997).

Obrázek 1: Rozšíření loskutáka posvátného (BirdLife International 2018)

Rodové jméno *Gracula* pravděpodobně pochází z latinského „Graculus“, což znamená „kavka nebo kormorán“. Druhové jméno *religiosa* pravděpodobně vyplývá ze staré praxe, kdy loskutáci opakovali v kláštorech krátké modlitby (Bertram 1970). Populace loskutáků posvátných má klesající trend. Tento pokles je dán obchodem a ztrátou přirozeného prostředí (BirdLife International 2018). Významný vliv na pokles populací má obchod v Číně, Indonésii, poloostrovní Malajsii, Thajsku, na Filipínách a části Indie a Laosu (BirdLife International 2018).

4.1.2 Morfologie

Loskutáci dorůstají do délky až 30 cm a jejich váha se pohybuje mezi 161 - 229 g (Scott 1997; Craig & Feare 2009). Peří dospělého jedince je černé se zelenými a fialovými odlesky. Na hlavě je opeření krátké a má sametový vzhled. Při složených křídlech je patrná bílá skvrna, která se vyskytuje na primárních letkách (Craig & Feare 2009). Tato bílá skvrna podle Bertram (1970) souvisí s udržováním kontaktu mezi jedinci, a to hlavně při letu.

Hlavním rozpoznávacím znakem loskutáků jsou holé laloky sytě žluté barvy (Scott 1997). Menší lalok vede od oka ventrálně a větší lalok vede od oka kaudálně na šíji, kde se oba laloky spojí (Bertram 1970). Podle Anderson (2009) se laloky s věkem prodlužují a vzhled laloků se liší mezi poddruhy. Silný zobák má oranžovou barvu, která postupně směrem ke špičce zobáku žloutne (Scott 1997). Oranžovo žlutou barvu mají také běháky s dlouhými silnými drápy, které jsou identické u obou pohlaví (Bertram 1970). Loskutáci mají anizodaktylní typ nohy, tři prsty směřují dopředu a palec směřuje dozadu. Jedná se o nejčastější typ nohy u ptáků, je typický pro pěvce, kteří ho využívají při sezení na větvích (Švejcárová pers. comm. 2019).

Obrázek 2: Loskuták posvátný (Nafis Ameen 2019)

Mláďata se líhnou slepá a holá. Od druhého až čtvrtého dne po vylíhnutí se objevuje krátké peří pod kůží (Archawaranon 2005). Ve dvou týdnech váží okolo 125 gramů (Scott 1997). Mezi druhým a čtvrtým týdnem věku začíná růst peří na většině povrchu těla. Na špičce žlutého zobáku se objevuje černá barva, ale běháky jsou bílé. (Archawaranon 2005). Když jsou mláďata čtyři týdny stará, začínají se učit létat. Ve třech měsících mizí ze zobáku černá barva. Kůže na nohou se začíná zbarvovat do světle oranžové (Scott 1997). Na krmení mláďat se podílejí samice i samci přibližně stejnou měrou. Samice však tráví s mláďaty v hnízdě více času než samec. Ten u země obstarává potravu, kterou přináší do hnízda (Betram 1970).

Obrázek 3: Vejce loskutáka posvátného s mládětem (loriove.com 2019)

4.1.3 Potrava

Loskutáci jsou omnivorní, ve volné přírodě se živí převážně ovocem, nektarem, hmyzem, příležitostně i malými živočichy (Craig & Feare 2009). Nektar sbírají převážně z kvetoucích stromů *Bombax malabaricum*, *Erythrina lithosperma* a *Grevillea robusta* (Bertram 1970).

Ovoce je důležitou složkou potravy loskutáků, oblíbené jsou plody stromů rodu *Ficus* a plody palmy *Oncosperma tigillaria*. Bobulovité ovoce s pečkou, které má průměr do dvou centimetrů, je polykáno celé a pecka je poté vyvržena. Dužinu loskutáci polykají vcelku. Tento proces konzumace potravy může hrát velkou roli v rozmnožování rostlin. Semena, která loskutáci zkonzumují a natráví se poté spolu s trusem dostanou do půdy (Bertram 1970; Craig & Feare 2009). Díky vysoké míře konzumace ovoce je Bertram (1970) mylně označil za frugivory, značné množství času totiž tráví totiž tráví lovem hmyzu. Loví ho na větvích, ve štěrbinách kůry stromů i mezi plody. Jsou schopni ulovit širokou škálu druhů hmyzu. V období krmení mláďat se loskutáci vydávají blíže k zemi, než je obvyklé. Rodiče krmí svá mláďata například kobyčkami, nepohrdnou ani mravenci nebo termity (Bertram 1970; Craig et al. 2019).

Potrava ptáků chovaných v zajetí se liší od té ve volné přírodě. Lynda Scott (1997) ve svém chovu obohatila krmnou dávku o tepelně opracovanou i syrovou zeleninu. Ptákům podávala i vařená vejce, rýži, těstoviny a dokonce chléb. Loskutáci jako omnivoři nemají problém s trávením bílého masa ani mléčných výrobků. Ty jim dodávají vitamíny A, C,

D a vápník. Naopak citrusy mohou svou aciditou způsobovat problémy s trávením (Scott 1997).

Indonésané chovající ptáky v zajetí krmí nejčastěji průmyslově vyráběnými peletami. Granule jsou snadno k sehnání a jsou bohaté na bílkoviny. Další složkou jídelníčku mohou být vajíčka a larvy mravenců. Chovatelé si je obstarávají sami, nebo jsou k dispozici na trzích. Nedílnou součástí jídelníčku loskutáků chovaných v zajetí je stejně jako u těch volně žijících ovoce. V krmných dávkách jsou nejvíce zastoupeny banány a papája. Ptákům jsou podávány larvy, kobylky a cvrčci. Příležitostně jsou do jídelníčku přidávány obilniny a luštěniny, například sója, hrách, fazole a rýže (Švejcarová 2018 pers. comm.).

Špatné složení jídelníčku může způsobovat některá metabolická onemocnění. Jedním takovým je obezita, která může zapříčinit lipidózu jater. Jedná se o nadměrné ukládání tuků v játrech, jehož příčinou může být dieta bohatá na tuky a také nedostatek pohybu. Mezi příznaky patří zhoršené dýchání, zhoršení kvality peří, průjmy. V konečném stádiu onemocnění se toxiny vyplavují do oběhové soustavy a postihují nervovou soustavu, což se může projevat dezorientací a záchvaty (Wissman 2007). Dalším často se vyskytujícím metabolickým onemocněním je hemochromatóza. Jedná se o onemocnění, při kterém dochází k poruše metabolismu železa v těle. Nadměrné množství železa se ukládá v játrech. Na toto onemocnění jsou náchylní právě loskutáci a další druhy ptáků živící se ovocem a hmyzem (Pollock 2015). Mezi projevy patří ztráta rovnováhy, kašel, deprese, dyspnoe, slabost, ztráta apetitu, nakonec může dojít k náhlé smrti (Wissman 2007).

4.1.4 Způsob života

Loskutáci jsou společenší ptáci, v zimním období tvoří páry nebo menší hejna, ve kterých lze spatřit až dvanáct jedinců. Občas je možné pozorovat hejna s vyšším počtem jedinců (Bertram 1970). Loskutáci jsou monogamní, tvoří páry na celý život. Hnízdo staví obě pohlaví v dutinách stromů minimálně 10 - 25 m nad zemí (Bertram 1970; Craig & Feare 2009). Často hnízdí ve stromech *Tetramelis nudiflora*, které mají velký počet přírodních otvorů vhodných pro stavbu hnízda. Tyto otvory mohou být malé, tudíž je někdy pro loskutáky obtížné se do otvorů dostat. V období, kdy se loskutáci

rozmnožují, zkoumají i jiné otvory ve stromech, do kterých nosí hnízdní materiál, jako listí a větvičky. Hnízdní materiál shromažďují oba jedinci z páru (Bertram 1970).

Samice loskutáka snáší obvykle dvě až tři vejce, která mají modrou až zelenomodrou barvu s hnědými skvrnami. Na inkubaci vajec se podílejí oba rodiče. (Craig & Feare 2009).

Obrázek 4: Vejce loskutáka posvátného *Gracula religiosa* (Didier Descouens 2013)

Přírodním habitatem loskutáků jsou vlhké stálezelené nebo opadavé lesy. Je ale možné je pozorovat i na okrajích lesů v blízkosti zemědělských ploch. Pokud ptáci žijí v hejnech, vytváří si hierarchii pomocí zpěvu, tělesných signálů, ale také agresivitou (Archawaranon 2004). Podle výzkumu v Thajsku byli větší ptáci dominantnější a více agresivní a byli si tak schopni obstarat více potravy (Archawaranon 2004).

Loskutáci jsou známí svou schopností napodobit širokou škálu zvuků. Bertram (1970) rozdělil hlasové projevy volně žijících jedinců do čtyř kategorií. První kategorií jsou „Chip-calls“. Hlasité, pronikavé pískání s frekvencí mezi 2 až 3 kHz. Tento zvuk vydává každý jedinec nejčastěji v kontextu s poplachem a konfliktem. Další skupinou jsou „Um-sounds“. Podle Bertrama je tento zvuk vytvářen téměř po celou dobu, kdy je pták aktivní. Zní jako ostré nosní „A“. „Whisper-whistles“ můžeme přeložit jako šeptavé pískání. Tyto zvuky se strukturovaně opakují a jsou pro každého jedince unikátní. Poslední kategorií je volání. Hlasité zvuky, které jedinci vydávají v případě, kdy vidí nebo slyší jiné jedince (Bertram 1970).

Loskutáci jsou ale nejvíce známí svou schopností učit se a napodobovat lidské i jiné zvuky. Díky tomu se také stali oblíbeným domácím mazlíčkem (Bertram 1970; Nijman 2010).

4.1.5 Odchyt z volné přírody

K odchytu živých ptáků je používáno několik jednoduchých technik. Lepkává pryskyřice, sítě a smyčky. Některé druhy jako orly, sovy, papoušky, zoborožce nebo právě loskutáky chytači vyndají z hnízda ještě jako mlád'ata. Chytači ptáků znají místa, kde ptáci hnízdí a vybírají hnízda každoročně (Shepherd et al. 2004).

Podle studie Platt et al. (2012) v západním Myanmaru, vyrábí domorodí lovci pryskyřici z mízy stromů rodu *Ficus* spp. Sběr mízy je sezónní, většinou od března do dubna. Do kambia stromu jsou vyřezány diagonální drážky, ze kterých míza stéká směrem dolů. Na rýhu doléhá stonek bambusu, do kterého je sbírána míza. Jakmile míza ztvdne a naplní dutinu, je stonek rozpůlen a hmota je z něj vyškrábána. Poté se několik hodin pomalu vaří, tím se stane hmota lepkavou (Platt et al. 2012). Lovci nastraží návnadu – volavého ptáka uvázaného na strom, nebo umístěného v kleci na vybraném místě. Pryskyřici nanesou na větve, na zem a v okolí návnady. Křik zadržného ptáka pak přiláká ostatní ptáky z okolí a ti se lapí do lepkavé hmoty. Odchycení ptáci jsou poté vyproštěni adhesivní látkou například popelem. Během tohoto procesu může dojít ke zranění a odstranění peří (Shepherd et al. 2004). Pryskyřici lze uvařit a znovu použít (Platt et al. 2012). V Indonésii využívají mízu chlebovníku různolistého *Artocarpus heterophyllus*. Příprava je stejná jako u jiných stromů (Švejcárová pers. comm. 2019).

Další strategií v chytání ptáků jsou nárazové sítě. Ty jsou rozvěšeny na strategických místech. Taková místa jsou plodící stromy, vodní plochy nebo průletové prostory. Pro ptáky pohybující se po zemi a vodní ptactvo, jako jsou kachny Anatinae a chřástalovití Rallidae, jsou sítě umísťovány do rákosí. Tento způsob je využíván i při lovu loskutáka posvátného *Gracula religiosa* (Shepherd et al. 2004).

Lovci ptáky chytají i za pomoci smyček. Ty jsou vyráběny buď z provázků, nebo tenkých drátů. Smyčky bývají nastražené na místech, kde se často pohybují velcí, po zemi

se pohybující ptáci. Jsou záměrně ve výšce, kde oko chytne ptáka v oblasti nohou, ale nezabije ho. Smyčky na lov dravců mohou být umístěny přímo v hnízdech, aby zachytily dospělého jedince (Shepherd et al. 2004). Lovci kakadua moluckého *Cacatua moluccensis* (Gmelin 1788) v Národním parku Manusela používají oka vyrobená ze smyčky drátu a dvou bambusových tyčí, které umístí na hnízdní stromy kakaduů. Lovci čekají na soumrak, až se pták chytí do smyčky a svým voláním přivolá další, kteří se také zachytí (ProFauna 2004).

Bertram (1967) popisuje indickou praxi, ve které lidé rozvěšovali uměle vytvořené ptačí budky z bambusu. Tyto budky umisťovali vysoko na stromy v blízkosti vesnic. Poté čekali, zda se v nich usadí loskutáci. Průběžně kontrolovali, zda jsou v budkách mláďata. Ve správné chvíli je pak z budek vyndali a doma je dokrmili, aby byla vhodná k prodeji. Lidé neodebírali všechna mláďata, aby příliš nesnižovali populaci a mohli v činnosti pokračovat i v dalších letech (Bertram 1967).

4.1.6 Tradice domácího chovu ptáků

Praxe chování domácích mazlíčků má dvě stránky, které se dotýkají ochrany živočichů. Jedním z pozitivních aspektů chovu domácích mazlíčků je budování zájmu a respektu k živočišné říši. Interakce mezi lidmi a zvířaty může přinášet psychický a společenský užitek. Náklonnost a obdiv k domácím zvířatům může podporovat pozitivní přístup k ochraně volně žijících živočichů a jejich přirozeného prostředí. Na druhé straně může chov zvířat vést k ohrožení populací druhů ve volné přírodě (Jepson & Ladle 2009).

Chov ptáků je v celé Indonésii nesmírně oblíbený. V roce 2005 více než pětina domácností chovala ptáky jako domácí mazlíčky. To znamenalo necelé tři miliony ptáků chovaných v zajetí (Jepson & Ladle 2005). Loskutáci posvátní jsou vyhledáváni jako domácí mazlíčci kvůli své dovednosti dokonale napodobovat lidský hlas (Anderson 2009).

Loskutáci byli chováni v zajetí jako královští mazlíčci už v období dynastie Rana v Nepálu. Také ve starověkém Řecku byli loskutáci drženi jako domácí zvířata (Anderson 2009).

Jávská lidová kultura tvrdí, že: „Muž je považován za správného muže tehdy, pokud má dům, manželku, koně, keris (tradiční dýku) a zpěvného ptáka v kleci“ (Byard-

Jones 2005; ProFauna 2009). Podle obyvatel Jávy chov loskutáků hraje velkou roli v postavení v sociálním životě (ProFauna 2009).

V Indii jsou loskutáci považováni za posvátné více než 2 000 let. Během některých svátků jsou na přehlídkách v ulicích měst převáženi na volech (Anderson 2009). Loskutáci posvátní jsou také považováni za symbol nehynoucí lásky, protože často tvoří páry na celý život. Jsou také symbolem míru. V nepálské literatuře jsou romantické páry často pojmenovány ‚Myna Justo Joda‘, což v překladu znamená ‚jako milenci loskutáků‘ (Anderson 2009). Některá asijská náboženství věří v posmrtné převtělení duše do zvířecích forem, včetně loskutáka posvátného (Anderson 2009). Bez ohledu na náboženský význam ptáků z čeledi špačkovitých, jsou a byly některé druhy často získávány za účelem konzumace (Anderson 2009). I ve velkých hotelích ve městech Indonésie se nachází na menu pokrm s názvem ‚burung burung‘, který se skládá z ptačího masa (Anderson 2009).

Příkladem ptáků z čeledi špačkovitých Sturnidae využívaných k výrobě pokrmů jsou majna obecná *Acridotheres tristis* (Linné 1766) a majna jávská *Acridotheres javanicus* (Cabanis 1850). Ptačí maso údajně léčí impotenci a dýchací potíže, ptačí tuk se používá k léčbě problémů s řečí u dětí. Maso z loskutáka posvátného je konzumováno jako domnělý lék pro lidi s poruchami řeči (Shepherd et al. 2004).

4.2 Legislativa

4.2.1 CITES

Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin neboli Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES, byla sepsána za účelem společné kontroly nad mezinárodním obchodem s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami členských zemí světa. Vešla v platnost 1. července 1975. Cílem je ochrana ohrožených druhů fauny a flóry před vyhubením způsobeným nešetrným získáváním pro obchod. Úmluva kontroluje a omezuje obchod s ohroženými druhy z volné přírody, ale i s druhy odchovanými nebo vypěstovanými člověkem (Klouček 2017).

Úmluva je rozdělena do tří příloh. V Příloze I jsou druhy přímo ohrožené vyhynutím. Druhy z Přílohy II nejsou kriticky ohrožené, ale mohly by být, pokud by nedocházelo k regulaci obchodu s nimi. A Příloha III se zabývá druhy, které jsou ohroženy na území určitého státu, jenž vyzval o regulování mezinárodního obchodu (Klouček 2017).

Od roku 1979 je Indonésie součástí CITES. To z ní činí jednu z prvních zemí jihovýchodní Asie, které se zavázaly k dodržování a prosazování této úmluvy (Shepherd 2006; CITES 2018).

V Indonésii je orgánem CITES ekvivalent Agentury na ochranu přírody a krajiny – PHKA (Perlindungan Hutan dan Konservasi Alam, The Directorate General of Forest Protection and Nature Conservation).

Na žádost Thajska v roce 1992, byli loskutáci posvátní zařazeni do Přílohy III. Poté byli roku 1997 přeřazeni do Přílohy II (CITES 2018b).

4.2.2 Vnitrostátní legislativa Indonésie

Legislativa Indonésie dělí živočichy do dvou skupin. V první skupině jsou druhy zcela chráněné, obchod s nimi není povolen. Druhy, které nejsou zcela chráněny se nacházejí ve skupině druhé. Obchod, lov a jejich vývoz je řízen systémem kvót. V tomto systému nezáleží, zda jsou zvířata v Příloze II nebo v Příloze III CITES. Kvóty se netýkají

zvířat zařazených v rámci CITES do Přílohy I nebo zvířat, která jsou v Indonésii zcela chráněná (Shepherd 2006).

Vývozní kvóty pro všechny druhy jsou určeny každoročně na setkání všech zainteresovaných organizací. Tohoto setkání se účastní PHKA, Indonéský institut věd (LIPI), nevládní organizace zabývající se ochranou volně žijících živočichů a licencovaní obchodníci s volně žijícími živočichy (Shepherd 2006). Tyto kvóty jsou předány orgánem PHKA sekretariátu CITES začátkem každého roku (Shepherd 2006).

Vývozní kvóta na loskutáky se v období 1997 - 2001 pohybovala v rozmezí mezi 135 - 190 kusy. Od roku 2002 je tato kvóta nulová (CITES 2018b). Bohužel žádné kvóty nejsou zárukou pro přerušování nelegálního obchodu s loskutáky mezi Indonésií a ostatními státy (Jepson et al. 1998).

V roce 1990 byl přijat zákon Indonéské republiky o ochraně přírodních zdrojů a ekosystémů (The Act of the Republic of Indonesia on Conservation of Living Resources and Ecosystems). Jak říká Nash (1993), tento zákon poskytuje právní základy pro kontrolu a regulaci obchodu s volně žijícími druhy zvířat a je znám jako Ochranařský zákon č.5 (The Conservation Act No. 5).

V případě, že je tento zákon úmyslně porušen, hrozí trest odnětí svobody až na pět let nebo pokuta v maximální výši 100 000 000 indonéských rupií. (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 30. 10. 2018: 100 000 000 IDR = 148 000,00 CZK) (ČNB 2018). Porušení zákona z nedbalosti je trestáno odnětím svobody až na jeden rok nebo pokutou až 50 000 000 indonéských rupií. (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 30. 10. 2018: 50 000 000 IDR = 74 250,00 CZK) (ČNB 2018). Indonéská legislativa umožňuje vládě zabavit exempláře chráněných zvířat, které se staly součástí nelegálního obchodu (Shepherd et al. 2004).

4.3 Obchod

4.3.1 Welfare

Baker et al. (2013) tvrdí, že obchod se zvířaty může ohrozit jejich životní pohodu – welfare. Během obchodu se zvířaty hrozí přenos infekčních nemocí, které ohrožují nejen zdraví zvířat, ale také lidí (Macdonald & Laurenson 2006). Prvotní stres pochází už

z vytržení zvířete z běžného života (Baker et al. 2013). Welfare jinak také životní pohoda zvířat je stav, kdy je zvířeti poskytnuto prostředí, ve kterém nijak nestrádá. Tento stav by měl zaručovat zdraví zvířete, jak fyzické, tak psychické (Broom 1991).

Po odchytu zvířat z volné přírody dochází k dramatické změně prostředí, potravy a chování, což může mít negativní vliv na životní pohodu. Obchodníci s ptáky v Brazílii navykají divoké ptáky na suchou potravu, která je dostupná po celém světě, ta však ne vždy vyhovuje nárokům určitého druhu nebo věku zvířete (Fernandes – Ferreira et al. 2012). Ke změně potravy dochází i v Indonésii. Nejčastější složkou potravy ptáků odchycených z volné přírody a chovaných v Indonésii jsou suché pelety (Švejcarová pers. comm. 2018).

Zvířata jsou při přepravě soustředována ve velkých počtech (Regueira & Bernard 2012) a úmrtnost je během jejich převozu vysoká. Odhaduje se, že na jedno živé převezené zvíře připadají další tři mrtvá (Redford 1992). Zvířata jsou vystavena rušnému prostředí, lidem a jiným druhům zvířat, což vede ke stresu a agresivnímu chování (Regueira & Bernard 2012). Někteří prodejci stříkají ptáky barevným sprejem, aby byli atraktivnější a lépe se prodávali. Na takový případ narazili i Chng & Eaton (2016) na trhu Turi ve městě Surabaya. Prodejce postříkal celou klec se stovkou panenek muškátových *Lonchura punctulata* barevným sprejem. Do několika minut zhruba 30 % ptáků zemřelo nebo umíralo na dně klece (Chng & Eaton 2016).

Obrázek 5: Prodejce, který nabarvil živé ptáky, aby byli pro kupce atraktivnější (European Pressphoto Agency 2015)

4.4 Trhy s loskutáky v Indonésii

Na ptačích trzích existuje několik metod prodeje. První metoda je otevřená transakce. Zvířata jsou volně vystavena a jsou nabízena všem kolemjdoucím lidem. Touto cestou jsou nabízena zvířata, která nejsou zákonem chráněna. Není ale výjimkou, že jsou volně vystavena a otevřeně nabízena zvířata, která jsou ohrožena a chráněna (ProFauna 2009; Chng & Eaton 2016; Chng et al. 2018).

Druhou metodou jsou uzavřené transakce. Takto prodávají prodejci druhy zvířat, o kterých ví, že jsou chráněná zákonem. Tuto metodu využívají prodejci ve větších městech, například na trhu Pramuka v Jakartě. Úřady na otevřených trzích provádějí konfiskace ilegálně prodávaných zvířat, proto mají prodejci v některých případech zvířata schovaná v domech poblíž ptačích trhů nebo přímo ve svých domácnostech (ProFauna 2009).

U třetí metody je využíván prostředník. Metoda se týká druhů, která jsou ohrožená a chráněná zákony, vnitrostátními i mezinárodními. Pokud se běžný návštěvník trhu zeptá, zda jsou k dispozici chráněné druhy, prodejce tvrdí, že žádné chráněné druhy neprodává. Chráněná zvířata nabídne pouze známému kupci nebo důvěryhodnému prostředníkovi (ProFauna 2009). Tato metoda je využívána na trhu Pramuka (ProFauna 2009).

Čtvrtým způsobem je výměna. Obchodníci si chráněná zvířata vzájemně vymění (ProFauna 2009).

Dalším způsobem je obchod přes internet. Tento způsob obchodu je stále více využíván (Krishnasamy & Stoner 2016).

4.4.1 Ptačí trhy v Jakartě

V hlavním městě Indonésie, Jakartě, se nachází tři tržiště, na kterých se obchoduje s velkým množstvím zvířat, převážně s ptáky. Pramuka, Barito a Jatinegara, ve kterých Shepherd et al. (2016) mezi lety 2010 – 2014 sbírali data o obchodu s kriticky ohroženou majnou černokřídlou *Acridotheres melanopterus* (Daudin 1800). Všechny tři tržiště otevřeně vystavují nezákonně získané, chráněné a mnohdy kriticky ohrožené druhy ptáků. Během studie bylo na největším ze tří trhů – Pramuka, zaznamenáno 14 jedinců kriticky ohrožené majny černokřídlé. Průměrná cena se pohybovala okolo 220 dolarů.

Trh Pramuka je největší z Jakartských ptačích trhů. Nachází se zde čtyřpodlažní budova obsazená především prodejci ptáků a obchody s doplňky pro jejich chov. V červenci roku 2014 zde bylo téměř 90 obchodů, ve kterých bylo vystaveno více než 16 000 ptáků (Shepherd et al. 2016).

I přesto, že v Indonésii existují zákony chránící ohrožené druhy, na poli boje s nelegálním obchodem se za posledních 40 let mnoho nezměnilo. Pravidla nejsou účinně prosazována a prodejci nemají strach z trestního stíhání (Shepherd et al. 2016). Za neúspěšným vymáháním práva stojí nejen korupce (Nijman 2010), ale také fakt, že úředníci nejsou dostatečně proškoleni, aby byli schopni správně identifikovat ohrožené druhy (Shepherd et al. 2004). V celé Indonésii žije podle BirdLife International (2018) 1 712 druhů ptactva. Z toho 154 druhů je celosvětově ohrožených (BirdLife International 2018).

Žádný z ptáků sledovaných na trzích v Jakartě nebyl okroužkován. Tento fakt může naznačovat, že ptáci byli chyceni ve volné přírodě, nebo jim byly kroužky úmyslně odstraněny. Absence individuálního značení znemožňuje efektivní monitoring tržišť, protože obrat je jen těžko odhadnutelný (Shepherd et al. 2016).

V roce 1987 bylo na trhu Pramuka na prodej okolo 150 000 ptáků, z nichž někteří byli chráněni zákonem (Basuni & Setiyani 1989). Ceny byly rozmanité a lišily se v závislosti na dostupnosti, druhu ptáků, pohlaví, věku a významu pro člověka. Kupní cena se v roce 1987 pohybovala v rozpětí od 100 až 145 000 indonéských rupií (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 21. 3. 2019: 100 IDR = 0,1593 CZK; 145 000 IDR = 230,985 CZK (ČNB 2019)). V roce 1987 bylo na trhu Pramuka v Jakartě nejméně 150 stánků, které se rozkládaly na ploše 0,5 ha (Basuni & Setiyani 1989). Podle Basuni & Setiyani (1989) byla v roce 1987 průměrná kupní cena loskutáka posvátného 35 000 indonéských rupií, v té době 22 amerických dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 26.2.2020: 22 USD = 512,776 CZK (ČNB 2020b)). V roce 2014 se cena loskutáka posvátného vyšplhala až na 300 amerických dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 26.2.2020: 300 USD = 6 992,4 CZK (Chng et al. 2015; ČNB 2020b)).

Cena loskutáků se zvyšuje, pokud už pták umí napodobovat lidskou řeč (Jepson et al. 1998). Podle studie Jepson et al. (1998) se ve městě Samarinda v roce 1998 ceny lišily podle počtu slov, která loskutáci uměli. Jedince se schopností napodobit 10 slov prodejci prodávali za 350 000 indonéských rupií (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 21. 3. 2019: 350 000 IDR = 557,55 CZK). Pták, který uměl 20 slov, měl tehdy cenu 700 000 indonéských rupií (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 21. 3. 2019: 700 000 IDR = 1 115,1 CZK, ČNB 2019)).

Největší raritou byl jedinec, který uměl zazpívat celou indonéskou píseň. Jeho cena se vyšplhala na 3 000 000 indonéských rupií (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 21. 3. 2019: 3 000 000 IDR = 4 779 CZK) (Jepson et al. 1998; ČNB 2019). S ohrožeností, tím pádem i těžším získáním ptáka, cena významně roste. Příkladem může být prodej majny černokřídlé. V roce 1987 se cena za jedince majny černokřídlé pohybovala okolo 12 amerických dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 12. 3. 2020: 22 USD = 512,82 CZK) (Basuni & Setiyani 1989; ČNB 2020c). V roce 2009 (ProFauna 2009) se ceny pohybovaly v rozmezí 14 – 35 amerických dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 12. 3. 2020: 14 USD = 326,34 CZK; 35 USD = 815,85 CZK) (ČNB 2020c). A v roce 2014 se cena za majnu černokřídlou vyhoupla až na 270 dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 12. 3. 2020: 270 USD = 6 293,7 CZK) Chng et al. 2015; ČNB 2020c).

4.4.2 Ptačí trhy na Jávě

V roce 2015 Chng & Eaton (2016) navštívili pět majoritních trhů s ptáky ve střední a východní Jávě. Tři tržiště byla ve městě Surabaya a další dvě ve městech Malang a Yogyakarta.

Za tři dny napočítali v 279 stáncích 22 911 ptáků, celkem 241 druhů. Průměrně bylo tedy 82 ptáků v jednom stánku. Ve stejném roce bylo v Jakarta spočítáno 139 stánků a průměrně 137 ptáků na jeden stánek (Chng et al. 2015). 98 % ptáků bylo původních druhů, z toho 28 druhů bylo chráněných Ochránářským zákonem č. 5 (Chng & Eaton 2016). Navíc 3 440 ptáků, 56 druhů, bylo endemických. Jako u většiny studií tohoto typu se ukázalo, že většina nabízených druhů byla ilegálně odchycena přímo z volné přírody Ptáci odchycení z volné přírody mohou být prodáváni

jako odchovaní v zajetí a proto „legálně“ (Chng & Eaton 2016). Indonésané považují ptáky ulovené v lese za silnější a s lepší schopností zpěvu (Bertram 1967), pro nižší cenu jsou preferováni před ptáky odchovanými v zajetí (Švejcarová pers. comm. 2020).

Za zmínku také stojí fakt, že byl v roce 2015 na trzích zaznamenán vysoký počet ptáků obývajících vysoké nadmořské výšky. To naznačuje, že tlak na odchyt se posouvá i do horských oblastí, protože nížinné druhy ptáků se stávají vzácnějšími. Z druhů, s nimiž se v průběhu průzkumu Chng et al. (2015) setkali, je 41 považováno za horské druhy, obývající oblasti ve výšce 800 m. n. m.

Přístav Tanjung Perak ve městě Surabaya je první místo, kam se dostane převážná část papuánských a moluckých ptáků. Město Yogyakarta je také spjata s prvním tranzitním bodem pro import ze západního Kalimantanu a Bali do Jakarty, zejména na trh Pramuka (Chng & Eaton 2016). Prodejce ve městě Jambi se omlouval za nízký počet vystavených ptáků s tím, že předchozí den bylo odkoupeno a odesláno 600 ptáků na ostrov Jáva (Chng et al. 2018). Loskuták posvátný byl na 20. místě mezi nejprodávanějšími druhy. Celkem bylo zaznamenáno 197 jedinců. Průměrná cena za jedince se pohybovala okolo 2 500 000 IDR (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 10. 7. 2019: 2 500 000 IDR = 4 032,5 CZK) (Chng & Eaton 2016; ČNB 2019). V roce 2014 byla v Jakartě cena za loskutáka posvátného zhruba o 100 USD nižší (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 10. 7. 2019: 100 USD = 2 278,5 CZK), což je více než o polovinu (Chng & Eaton 2016). Cena stoupá nejen s popularitou, ale také proto, že je stále složitější loskutáky odchytit, jelikož jejich počet rapidně klesá (Chng & Eaton 2016).

Obrázek 6: Loskuták posvátný, jehož cena se pohybuje okolo 4 032 CZK (Eaton 2016)

Trh Sukahaji ve městě Bandung, ležící v provincii Západní Jáva, je považován za největší trh s divokými zvířaty této provincie. Na trhu je 71 stánků, na kterých bylo zaznamenáno celkem 3 178 ptáků ze 154 druhů. Průměrně by tedy mělo být na jednom stánku 45 jedinců, výzkumníci ale objevili na jednom ze stánků rekordní počet 374 ptáků. Největším překvapením této studie byl objev ohroženého žaka liberijského *Psittacus timneh* (Fraser 1844), který nebyl okroužkovaný (Chng et al. 2016). Rozšíření žaka liberijského je omezeno na západní Afriku. V roce 2016 byla populace papouška žaka liberijského klasifikována jako zranitelná, nyní je populace ohrožená (BirdLife International 2018).

Počet loskutáků posvátných na tomto trhu byl nízký, to poukazuje na pokles počtu ve volné přírodě. Na sedmi stáncích bylo zpozorováno pouhých devět jedinců (Chng et al. 2016).

4.4.3 Ptačí trhy na Sumatře

Podle Shepherd et al. (2004) trhy s volně žijícími zvířaty v Medanu široce zásobují místní poptávku po domácích mazlíčcích. Ptáci jsou velmi oblíbenými zvířaty chovanými

v celé Indonésii a na Medanském trhu patří mezi nejžádanější živočichy. Lidé je chovají kvůli zpěvu, estetickému vzhledu a často kvůli sociálnímu postavení ve společnosti (Shepherd et al. 2004). Velkou poptávku po ptácích tvoří část obyvatelstva Medanu, která vyznává čínský buddhismus. Tito lidé v rámci svého náboženství vypouští ulovené ptáky a jiná zvířata zpět do přírody (Shepherd et al. 2004). Shiu & Stokes (2008) uvádějí, že buddhisté vypouštějí zpět do přírody želvy, ryby, kraby, ptáky, ale i malé mravence. Mezi druhy ptáků nejčastěji prodávané z náboženských důvodů patří panenka muškátová *Lonchura punctulata* (Linné 1758), panenka bělohavá *Lonchura maia* (Linné 1766), panenka tříbarvá *Lonchura malacca* (Linné 1766), snovač asijský *Ploceus philippinus* (Linné 1766), konipas pralesní *Dendronanthus indicus* (Gmelin 1789) a další (Shepherd et al. 2004).

Během studie v letech 1997 - 2001 byla zaznamenána vysoká úmrtnost těchto druhů, 30 % - 50 % ptáků zemřelo v prvních 24 hodinách ještě před prodejem zájemcům (Shepherd et al. 2004). Shiu & Stokes (2008) tvrdí, že úmrtnost vypuštěných ptáků zpět do přírody převyšuje 90 %. Takto vysoká míra úmrtnosti je dána celým procesem objednávání, expedice a držení zvířat až do vhodného dne vypuštění. Dalším aspektem úmrtnosti je možnost vypuštění ptactva do nepřirozeného prostředí (Shiu & Stokes 2008).

Z čeledi špačkovitých Sturnidae bylo na trhu v Medanu zaznamenáno 17 druhů. Nejvíce zastoupená byla majna jávská *Acridotheres javanicus* (Cabanis 1851), která byla na Sumatru introdukována. Obchodníci v Medanu tvrdí, že do Jakarty je odesláno průměrně 500 – 1 000 ptáků týdně (Shepherd et al. 2004). Loskuták posvátný je jedním z nejoblíbenějších ptáků chovaných v indonéských domácnostech a také jedním z nejdražších na Medanském trhu. Aby bylo vyhověno vysokým poptávkám, jsou ptáci importováni z odlehlejších částí Indonésie a také Malajsie (Shepherd et al. 2004).

Během tří dnů v únoru roku 2017 tým pracovníků TRAFFIC navštívil čtyři velká města Sumatry. Jedním z nich byl Medan, ve kterém zavítali na čtyři ptačí trhy. Dalšími byla města Jambi, Palembang a Pekanbaru. Na všech sledovaných trzích bylo dohromady 7 279 ptáků. Celkem bylo nabízených 130 druhů. 79 % z celkového počtu jedinců bylo zaznamenáno v Medanu. Ze všech trhů spočítali celkem 21 loskutáků. 13 jedinců ve městě Pekanbaru, sedm v Medanu a jeden kus v Jambi (Chng et al. 2018). I když mohou

být loskutáci odchováni v zajetí, ani jeden ze sledovaných nebyl okroužkován. Někteří jedinci byli ve špatném stavu s viditelnými zraněními a vytrhaným peřím, což naznačuje, že byli odchyceni přímo z volné přírody (Chng et al. 2018). Jeden prodejce tvrdil, že má loskutáka z Mentavajských ostrovů. Je možné, že tímto tvrzením chtěl obchodník zvýšit loskutákovu cenu. Říká se, že ptáci z Mentavajských ostrovů jsou větší, vzácnější a lépe zpívají. Jeho tvrzení však nebylo možné ověřit. (Chng et al. 2018). Loskutáci z Mentavajských ostrovů jsou srovnatelně velcí jako loskutáci ze Sumatry a jejich cena je v současné době stejná jako u loskutáků ze Sumatry (Švejcárová 2017).

Několik obchodníků tvrdilo, že ptáci byli získáni z lesů západní Sumatry, severní Sumatry a provincie Aceh. To bylo potvrzeno místním průvodcem, který dosvědčil, že se v tamních lesech hojně loví ptáci, především sojkovec dvoubarvý *Garrulax bicolor* (Hartlaub 1844). Počty sojkovců ve volné přírodě v posledních letech drasticky klesají (Chng et al. 2018).

4.5 Trhy s ptáky v jiných zemích jihovýchodní Asie

4.5.1 Ptačí trh v Singapuru

Dalším přehledem z trhu s domácími mazlíčky je průzkum, který uskutečnili Eaton et al. (2017) v roce 2015 v Singapuru. Během průzkumu, který trval od listopadu 2015 do prosince 2015, autoři navštívili 28 obchodů (Eaton et al. 2017). Prodejci v těchto obchodech měli licence k prodeji ptáků. Dohromady bylo napočítáno 14 085 jedinců a 109 druhů (Eaton et al. 2017). Průměrně připadalo 503 jedinců na jeden obchod. Z celkového počtu bylo sedm druhů (41 jedinců) z Přílohy I Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Zpozorováni byli pouze čtyři jedinci loskutáka posvátného, a to ve dvou obchodech. Nejvíce zastoupeným druhem bylo kruhoočko pruhoprsé *Zosterops palpebrosus* (Temminck 1824) (Eaton et al. 2017).

Obrázek 7: Indonéský ptačí trh (National Geographic 2015)

4.5.2 Ptačí trhy ve Vietnamu

Eaton et al. (2017) navštívili dvě vietnamská města, ve kterých sbírali informace týkající se obchodu s ptáky. Prvním z měst byla Hanoj, druhým bylo Ho Či Minovo město. Studie byla provedena v dubnu 2016, trvala tři dny. Během této doby bylo v obou městech navštíveno dohromady 52 obchodů. V obchodech byli ptáci volně vystaveni. Stejně jako na indonéských trzích, i zde dominovaly lokální druhy. Bylo napočítáno 8 047 jedinců, 115 druhů. Studie ukázala, že počet nabízených ptáků stále stoupá. Jako porovnání sloužily historické studie z let 1991, 1998, 2001 a 2008 (Eaton et al. 2017). Nejpočetnějším druhem byla panenka muškátová *Lonchura punctulata* (Linné 1758) v zastoupení 21 %. Druhým nejprodávanějším zástupcem byl bulbul červenouchý *Pycnonotus jocosus* (Linné 1758), který byl prodáván ve 45 obchodech v celkovém počtu 1 241 jedinců.

Loskuták posvátný nebyl zastoupen tolik, jako ostatní druhy. V Ho Či Minově městě bylo zaznamenáno 29 jedinců v osmi obchodech. V Hanoji Eaton et al. (2017) zaznamenali pouze pět jedinců.

Stejně jako v jiných studiích z jihovýchodní Asie se ukázalo, že většina ptactva byla odchycena přímo z volné přírody (Eaton et al. 2017).

4.5.3 Ptačí trh v Thajsku

Víkendový trh Chatuchak v Bangkoku má 15 000 stánků. Na tomto trhu se prodává vše, od jídla, oblečení až po živá zvířata. Chng & Eaton (2016) zde v roce 2015 vytvořili seznam prodávaných ptáků. Na trhu Chatuchak byl tak velký rozsah druhů, že byly některé obchody specializované na určitou skupinu ptáků. Například v jednom obchodě byly původní druhy z Číny, v jiném granivorní druhy ptáků.

Chng & Eaton (2016) spočítali celkem 1 271 jedinců ze 177 druhů. Na jednom stánku bylo spočítáno maximum 382 jedinců. Nejpočetnějším druhem byl holoubek vlnkovaný *Geopelia striata* (Linné 1766). Loskuták posvátný se v početnosti umístil na 45. místě s celkovým počtem pěti jedinců. Cena za jednoho loskutáka byla 2 500 THB (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 4. 7. 2019: 2 500 THB = 1 837,7 CZK) (Chng & Eaton 2016; ČNB 2019).

4.6 Sociální sítě a obchod

4.6.1 Facebook

Od listopadu roku 2015 bylo na celém světě zaznamenáno přes 7,5 miliardy uživatelů sociálních sítí na nejméně 18 platformách. Na základě aktivních účtů je Facebook nejvíce využívanou sítí s více než miliardou registrovaných účtů (Clement 2019).

Sociální sítě umožňují jednoduché obchodování s volně žijícími živočichy. Obchod může být legální, ale může být obchodováno i se zvířaty, která jsou zákonem chráněna (Krishnasamy & Stoner 2016).

Jednou z oblíbených základen na Facebooku jsou tzv. skupiny. Ty umožňují vyhrazený prostor lidem, které spojují společné zájmy. Facebookové skupiny se řadí do tří kategorií, podle stupně ochrany soukromí. Skupiny jsou veřejné, uzavřené a tajné. Jedním z možných důvodů, proč jsou sociální sítě preferovány nad komerčními platformami jako je například eBay, je fakt, že používání sociálních sítí je bezplatné. Kromě toho Facebookové skupiny nabízejí určitou vrstvu kontroly

a přístupnosti. Tu si určí ti, kteří danou skupinu řídí (Krishnasamy & Stoner 2016). Přehled o ochraně soukromí na sociální síti Facebook lze vidět v Tabulce 1.

Standardy společnosti Facebook poskytují jasná pravidla týkající se obsahu příspěvků a instruuji uživatele, aby nahlásili jakákoliv jejich porušení (Facebook 2019). Facebook spolupracuje s donucovacími orgány k řešení těchto problémů (Krishnasamy & Stoner 2016; Facebook 2019).

V Indonésii je Facebook velice oblíbený. V roce 2014 bylo na Facebooku zaregistrovaných 60 miliónů indonéských uživatelů. Dnes se počet vyhoupl na 130 miliónů uživatelů (Clement 2019; Iqbal 2015). Tím se Indonésie dostala na třetí místo na světě v počtu uživatelů Facebooku (Clement 2019).

Tabulka 1: Tabulka nastavení Facebookových skupin (Facebook 2019)

	Veřejné	Uzavřená	Tajná
Kdo uvidí název skupiny?	Kdokoli	Kdokoli	Aktuální a bývalí členové
Kdo uvidí popis skupiny?	Kdokoli	Kdokoli	Aktuální a bývalí členové
Kdo vidí ve skupině seznam členů?	Lidé na Facebooku	Aktuální členové	Aktuální členové
Kdo vidí ve skupině správce a moderátory?	Lidé na Facebooku	Lidé na Facebooku	Aktuální členové
Kdo uvidí, co členové zveřejňují ve skupině?	Kdokoli	Aktuální členové	Aktuální členové
Kdo může skupinu najít ve vyhledávání na Facebooku?	Lidé na Facebooku	Lidé na Facebooku	Aktuální členové
Kdo může požádat o přijetí?	Lidé na Facebooku	Lidé na Facebooku	Dřívější členové
Kdo může na Facebooku vidět příspěvky o skupině (např. v kanálu vybraných příspěvků nebo ve vyhledávání)?	Lidé na Facebooku	Aktuální členové	Aktuální členové

4.6.2 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Indonésii

Iqbal (2015) provedl průzkum Facebookové skupiny „Pasar Burung 16 Ilir Palembang“. V této uzavřené skupině bylo v době průzkumu 20 906 zaregistrovaných členů. Za necelý měsíc se ve skupině objevilo 689 prodejních nabídek. Dohromady bylo nabízeno 957 ptáků ze 72 identifikovaných druhů. Přesto, že administrátoři skupiny upozorňovali, že prodej chráněných druhů je zakázán, objevilo se několik příspěvků

s chráněnými ptáky. Ze 72 bylo 11 druhů chráněných. Prodejních příspěvků s loskutákem posvátným bylo šest a ve všech byl nabízen pouze jeden jedinec (Iqbal 2015). Cena nebyla znázorněna u všech příspěvků, ale nejvyšší cena, kterou Iqbal (2015) zaznamenal, byla 2 815 USD (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 4. 7. 2019: 2 815 USD = 63 433,21 CZK) (ČNB 2019). Tuto cenu požadoval prodejce za papouška ara zelenokřídlého *Ara chloropterus* (Gray 1859) (Iqbal 2015). Zjištěná cena za loskutáka posvátného byla 88 USD (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 4. 7. 2019: 88 USD = 1 982,992 CZK) (ČNB 2019).

Každá z 10 provincií na Sumatře má minimálně jednu facebookovou skupinu, na které probíhá obchod s ptáky. Většina těchto skupin je uzavřená a má více než 5 000 registrovaných členů (Iqbal 2015).

4.6.3 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Malajsii

Podle Krishnasamy & Stoner (2016) se online obchod se zvířaty stále rozrůstá. Za osm let se na vedoucí platformě mezi sociálními sítěmi, Facebooku, zaregistrovalo přes miliardu účtů, přes které se obchoduje se zvířaty. V Malajsii je přes 80 % uživatelů internetu zaregistrovaných na Facebooku. Krishnasamy & Stoner (2016) ve své studii sledovali 14 Facebookových skupin, v nichž se v té době (listopad 2014 – březen 2015) objevovalo 67 532 aktivních členů. Dohromady bylo zaznamenáno 236 příspěvků, ve kterých byla nabízena k prodeji živá zvířata. Průměrně bylo nahráno 47 příspěvků za měsíc. Dle Krishnasamy & Stoner (2016) bylo k prodeji nabídnuto maximálně 380 jednotlivých zvířat z 80 různých druhů. Ve většině se jednalo o ptáky, kterých bylo 44 % z celkového počtu nabízených zvířat. Dále následovali plazi 34 % a savci s 22 % z celkového počtu. Polovina ze zaznamenaného obchodu je považována za nezákonnou. Pátým nejobchodovanějším živočichem tohoto průzkumu byl loskuták posvátný. V devíti příspěvcích bylo nabízeno dohromady 39 jedinců. Průměrná cena se pohybovala okolo 105 amerických dolarů (Podle kurzů devizových měn ČNB platných dne 1. 7. 2019: 105 USD= 2 357,565 CZK) (Krishnasamy & Stoner 2016; ČNB 2019).

4.6.4 Online obchod prostřednictvím Facebooku v Thajsku

Výskyt nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy na sociálních sítích jednoznačně stoupá. Online obchod je na vzestupu napříč jihovýchodní Asií, v některých

zemích více a jednou z nich je i Thajsko. Thajsko je již dlouho centrem nezákonného obchodu s volně žijícími zvířaty. To dokládají sporadická zatýkání obchodníků ilegálně podnikajících na online platformách jako je právě Facebook (Phassaraudomsak & Krishnasamy 2018).

Výzkum Phassaraudomsak & Krishnasamy (2018) mezi červnem a červencem 2016 poukazuje na tuto problematiku. Tento výzkum trval 23 dní, bylo sledováno 12 Facebookových skupin, v nichž bylo nabízeno 1 521 živých zvířat. Nejméně 200 druhů bylo prodáváno v 765 příspěvcích. Nejvyšší podíl nabízených druhů měli ptáci. Z celkového počtu prodávaných živočichů to bylo 47 %. Během této studie bylo na Facebooku nabídnuto 29 jedinců loskutáka posvátného. Důkazem, že tento obchod roste je vzrůstající počet členů v těchto skupinách. V červenci 2016 se počet pohyboval okolo 106 100 členů. Ten se v červenci 2018 zvýšil na 203 445 členů (Phassaraudomsak & Krishnasamy 2018).

5. Praktická část

5.1 Dotazníkové šetření

5.1.1 Tvorba a distribuce dotazníků

První dotazník byl vytvořen pomocí Google Formulářů a skládal se z devíti otázek, aby respondent neodradil velký rozsah otázek. Dotazníky vytvořené v Google Formulářích nabízí vyhodnocení výsledků, které jsou přehledně graficky zpracovány. První dotazník byl distribuován na Facebook v období od března 2019 do listopadu 2019. Tento dotazník byl distribuován z více facebookových profilů. Druhé šetření se skládalo z totožných otázek jako v prvním dotazníku, ale dotazník byl vytvořen na stránce survio.com. I tato platforma nabízí vyhodnocení výsledků. Tento dotazník byl vkládán do facebookových skupin pouze jedním profilem. Distribuce trvala od začátku března do poloviny dubna 2020.

Otázky byly nejprve vytvořeny v angličtině. K dosažení lepších výsledků byl dotazník přeložen do indonéštiny. S překladem otázek z angličtiny do indonéštiny pomohl Pungky Nanda Pratama, který byl doporučen konzultantkou této práce. V dotaznících bylo devět otázek, šest otázek bylo uzavřených, u dvou otázek bylo možné

vybírat z více možností a jedna otázka byla otevřená. Otázky byly jednoduše formulovány, aby jim rozuměl každý respondent a neměl problém s jejich vyplněním. Bylo zjišťováno, kolik loskutáků respondent chová, jestli se jedná o prvního chovaného jedince nebo jestli měl s chovem zkušenost v minulosti, případně kolik jedinců choval. Dále bylo zjišťováno, zda se dotazovaní věnují i chovu jiného druhu. V dotazníku byl zjišťován věk jedince, jeho pořizovací cena na trhu, místo původu jedince a zdravotní stav, respektive možné zdravotní problémy. Byla také zjišťována strava, která je loskutákům podávána. Jedna z otázek byla zaměřena na místo pobytu chovatele.

Otázka věku měla za úkol zjistit dobu, kterou jsou schopni loskutáci přežít v podmínkách, které mnohdy nesplňují zásady welfare. S otázkou věku souvisela otázka původu loskutáka, která měla z části za cíl zjistit, zda byl loskuták odchycen respondentem přímo z volné přírody. Znalost pořizovací ceny úzce souvisí se stavem populace ve volné přírodě. I tato otázka měla za cíl rozpoznat, jestli byl loskuták odchycen z volné přírody. Respondent mohl přímo odpovědět, že loskutáka chytil ve volné přírodě. Otázka původu loskutáka měla za úkol zjistit, zda chovatel ví, na kterém trhu si jedince koupil nebo jestli chtěl respondent loskutáka přímo z konkrétní lokality. Otázka bydliště respondenta měla ukázat, jestli jsou mezi respondenty chovatelé více z měst nebo z venkova. Otázka ohledně stravy měla za cíl zjistit, jestli respondenti loskutáky krmí jedním druhem potravy, nebo více druhy. Respondenti mohli vybrat více odpovědí, a to mezi banány, papájou, zeleninou, rýží, hmyzem a granulami nebo mohli odpovědět další druh krmiva. Poslední otázka měla za úkol určit jaké zdravotní problémy mají loskutáci v zajetí ve spojení s jejich jídelníčkem. Možnostmi byly průjem, ztráta peří, oba problémy, nebo žádné.

Skupiny, do kterých byl dotazník vkládán byly vyhledány pomocí klíčových slov jako beo, burung beo a komunitas burung beo. V prvním šetření byl dotazník vkládán do čtyř facebookových skupin s počtem 2 000 až 20 000 členů. I přes dlouhý interval distribuce odpovědělo pouze 36 lidí. Při druhém šetření bylo cílem vkládat dotazník do 30 skupin. Počet skupin, do kterých bylo možné dotazník vkládat se v průběhu zkoumání měnil. Dotazník se dařilo vkládat do 18 skupin, ale postupně se tento počet snížil na 15. Počet členů v těchto skupinách se pohyboval zhruba mezi 160 a 17 930 při začátku zkoumání. Při druhém sběru dat se nepodařilo získat žádné odpovědi.

Grafické zobrazení výsledků, které byly automaticky zpracovány Google Formulářem, je přiloženo v Příloze II.

5.2 Výsledky

Data z prvního dotazníkového zkoumání byla vyhodnocena pomocí aplikace Google Formuláře. Pro lepší orientaci byly výsledky zpracovány do malých tabulek. V prvním sloupci jsou možnosti, tedy odpovědi, které mohli respondenti zaškrtnout. Ve druhém sloupci jsou četnosti odpovědí.

V první otázce byli respondenti tázáni, zda chovají v době šetření loskutáka posvátného. Tato otázka byla uzavřená. Na tuto otázku odpovědělo všech 36 respondentů.

Tabulka 2: Otázka 1 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Ano, jednoho loskutáka	13
Ano, dva loskutáky	15
Ano, víc jak dva loskutáky	6
Nechovám	2

Výsledek první otázky potvrdil, že chov loskutáků je v Indonésii velmi oblíbená činnost. Většina dotazovaných - 41,7 % doma chová dva jedince. 36,1 % lidí uvedlo, že doma chová jednoho loskutáka. Více jak dva jedince chová 16,7 % dotazovaných a pouze 5,6 % respondentů loskutáka nechová.

Druhá otázka měla za cíl zjistit, jestli respondenti chovali někdy v minulosti loskutáka. Tato otázka byla také uzavřená. I na tuto otázku odpověděli všichni respondenti.

Tabulka 3: Otázka 2 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Ano, jednoho loskutáka	14
Ano, dva loskutáky	7
Ano, víc jak dva loskutáky	4
Ne	11

U druhé otázky bylo 30,6 % odpovědí negativních. Z tohoto čísla můžeme odhadnout, že v tuto chvíli se na Facebooku objevují lidé, kteří s chovem loskutáků začínají, nebo se na Facebooku objevují spíše mladí lidé. Alespoň jednoho loskutáka v minulosti chovalo 38,9 % lidí. S chovem dvou loskutáků má z minulosti zkušenost 19,4 % respondentů. Více jak dva loskutáky chovalo 11,1 % dotazovaných.

Zda jsou chovány i jiné druhy ptáků, než loskutáci bylo zjišťováno v třetí otázce. Znovu odpověděli všichni respondenti.

Tabulka 4: Otázka 3 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Ano, jeden druh	13
Ano, dva druhy	3
Ano, více než dva druhy	0
Ne	20

Jeden druh chová 36,1 % respondentů. Další dva druhy kromě loskutáka má doma 8,3 % odpovídajících lidí. Nikdo neuvedl, že by doma choval více než dva druhy ptáků. Nejčastěji lidé odpovídali, že nemají jiný druh než loskutáka a to 55,6 %. Tento fakt ukazuje na oblíbenost chovu loskutáků ve spojitosti s první i druhou otázkou. Je také možné, že příčinou těchto odpovědí může být výběr skupin, do kterých byl dotazník distribuován.

Další otázka se týkala věku loskutáků. Respondenti měli zaškrtnout věkové rozmezí jimi chovaných loskutáků. Na tuto otázku odpovědělo pouze 33 lidí, zbylí 3 otázku vynechali.

Tabulka 5: Otázka 4 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
0 - 2 roky	9
3 - 5 let	20
6 - 10 let	4
10 let a více	0

Nejčastější odpovědi bylo rozmezí 3 - 5 let. Odpovědělo tak 60,6 % lidí. Dalším častým rozmezím byly 0 - 2 roky s 27,3 procenty. Zbytek - 12,1 %, uvedl, že má doma loskutáka ve věku 6 - 10 let. Loskutáka staršího deseti let v tomto šetření neuvedl nikdo. Vynechané odpovědi mohou značit neznalost věku loskutáka nebo nevoli na tuto otázku odpovídat.

V potaz musíme brát i fakt, že odpovědi nezaručují 100% pravdivost. Majitelé nemusí mít loskutáka od vylíhnutí, takže zaškrtnutý věk může být jen doba, kterou respondent loskutáka chová u sebe doma. Podle Axelson (2009) je průměrná délka života loskutáka 8 až 25 let. Lze tedy odvodit, že žádný z respondentů nechoval loskutáka tak vysokého věku. Délku života určují i podmínky, ve kterých loskutáci žijí. Pokud jsou odloveni přímo z volné přírody, nedožívají se tak vysokého věku jako loskutáci odchovaní v zajetí.

Otázka číslo pět se týkala ceny, za jakou si dotazovaní loskutáka pořídili. Na tuto otázku odpovědělo 35 respondentů.

Tabulka 6: Otázka 5 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Odchytil jsem loskutáka sám	1
0 - 200 000 rupií	0
200 000 - 499 999 rupií	4
500 000 - 999 999 rupií	8
1 - 1,5 milionu rupií	7
1,5 - 2 miliony rupií	9
2 - 4 miliony rupií	5
Více než 4 miliony rupií	1

Záměrem této otázky bylo zjistit, zda lidé otevřeně odpoví, jestli odchytili loskutáka přímo z volné přírody. Tuto skutečnost uvedl pouze jeden respondent. Nejvíce lidí (25,7 %) koupilo loskutáka za 1,5 - 2 milionu indonéských rupií, což je 2 449,5 – 3 266 českých korun (ČNB 2020c). Podobnou část odpovědí měl i rozsah ceny 500 000 – 999 999 milionu rupií, přesně 22,9 %. Cenu mezi 1 - 1,5 milionu indonéských rupií vyplnilo 7 lidí, tedy 20 % odpovědí. Za cenu 2 – 4 miliony indonéských rupií koupilo loskutáka posvátného 14,3 % dotazovaných. To je v přepočtu 3 322 – 6 644 CZK (ČNB 2020). Za více než 4 miliony rupií koupil loskutáka jeden respondent. Nejnižší částku 200 000 - 499 999 za koupi loskutáka uvedlo 11,4 % odpovídajících. Je tedy možné tvrdit, že průměrná cena za loskutáka se dle mých výsledků pohybuje mezi 500 000 až 2 miliony indonéských rupií.

Otázka v pořadí šestá byla otevřená. Ptala jsem se na místo, ze kterého loskuták pocházel. Tato otázka byla vyhodnocena jako nejméně zodpovězená. Odpovědělo na ni jen 11 lidí. Jelikož byla otázka otevřená, objevily se různé tvary odpovědí. Někteří odpověděli Sumatra, jiní sumatera, Jawa nebo pulau jawa. Proto bylo potřeba odpovědi vyhodnotit znovu, aby byla stejná geografická místa počítána jako jedna odpověď.

Tabulka 7: Otázka 6 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Sumatra	7
Jáva	2
Nias	2

Zájmem bylo zjistit, zda lidé vědí, odkud jejich loskuták pochází. Jestli ví, zda byl jejich loskuták převezen z jiného ostrova Indonésie nebo jiného státu. Nebo zdali si loskutáka odchytili z volné přírody sami. Respondenti odpovídali nejvíce Sumatru – 19,4 %. Na druhém místě jsou vedle sebe Jáva a Nias. 5,55 % respondentů uvedlo Jávu a Nias. Očekávalo se, že respondenti uvedou i přesné místo nákupu loskutáka. To by mohlo být námětem pro další výzkum.

Další otázka byla zaměřená na místo, kde bydlí respondent. Touto otázkou se sledovalo, zda loskutáky chovají více lidé z venkova nebo města. Odpovědělo na ni pouze 31 lidí.

Tabulka 8: Otázka 7 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Venkov	25
Město	6

Z této otázky vyplývá, že více lidí – 80,6 %, chová loskutáky na venkově. Zbývajících 19,4 % respondentů chová loskutáka ve městě.

Osmá otázka se týkala potravy, kterou lidé krmí své loskutáky. Respondent mohl vybírat více odpovědí, možnosti byly: banány, papája, granule, zelenina, hmyz a rýže. Dále mohli respondenti sami psát další odpovědi, tuto možnost nikdo nevyužil. Otázka měla 36 odpovědí.

Jelikož byla u otázky potravy možnost zaškrtnout více odpovědí, jsou ve výsledcích uvedené kombinace odpovědí, které respondenti uvedli. Vedle četnosti odpovědí je i procentuální zastoupení odpovědí.

Tabulka 9: Otázka 8 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Banán, granule, rýže	4 – 11,1 %
Banán, granule	3 – 8,3 %
Banán, papája, hmyz, rýže	3 – 8,3 %
Banán, papája, zelenina, hmyz, rýže	3 – 8,3 %
Banán, zelenina, rýže	2 – 5,6 %
Banán, hmyz, rýže	2 – 5,6 %
Papája, hmyz, rýže	2 – 5,6 %
Banán, papája, granule, zelenina, rýže	2 – 5,6 %
Banán, granule, zelenina, rýže	2 – 5,6 %
Banán, papája, zelenina, rýže	2 – 5,6 %
Banán, papája, granule, zelenina, hmyz, rýže	2 – 5,6 %
Banán, rýže	2 – 5,6 %
Banán, granule, zelenina, hmyz	1 – 2,8 %
Banán, papája, granule	1 – 2,8 %
Banán, granule, hmyz, rýže	1 – 2,8 %
Banán, papája, granule, hmyz, rýže	1 – 2,8 %
Banán, papája, granule, zelenina	1 – 2,8 %
Banán, zelenina, hmyz, rýže	1 – 2,8 %
Banán, granule, hmyz	1 – 2,8 %

Nejvíce podávanou potravinou je jednoznačně banán, což může být způsobeno velkou oblíbeností mezi lidmi (Syah 2018). Banán má mezi odpověďmi zastoupení 94,4 %. Banán jako součást krmné dávky vynechali dva respondenti, ti zaškrtnuli v odpovědi papáju, hmyz a rýži. Druhou nejčastěji podávanou potravinou je rýže s 80,6 %, zaškrtnlo ji 29 respondentů. V odpovědích se granule objevili 19krát, tedy v 52,8% zastoupení. Papája a hmyz byly v odpovědích ve stejném zastoupení. Papája byla celkově zodpovězena 17krát, to je 47,2 % odpovědí. 44,4 % respondentů zaškrtnulo ve svých odpovědích zeleninu, objevila se celkem 16krát. Z tabulky výše lze vyčíst, že nejvíce

respondentů krmí loskutáky kombinací banánů, rýže a granulí. Kombinaci všech uvedených surovin uvedli 2 respondenti. Jídelníček složený ze dvou surovin uvedlo 5 respondentů. Tři respondenti krmí loskutáky granulemi s banánem a další dva dávají loskutákům banány a rýži.

Poslední otázka se týkala zdravotních problémů ptáků. Otázka byla zaměřena hlavně na ztrátu peří nebo průjem. Bylo však možné doplnit další problémy, ale stejně jako u jiných otázek nikdo další možnosti nevyplnil. Odpovědělo celkem 27 lidí.

Tabulka 10: Otázka 9 (vlastní zpracování)

Možnosti	Odpovědi
Ztráta peří	4
Průjem	4
Ztráta peří + průjem	3
Žádné příznaky	16

44,4 % respondentů dotazníku odpovědělo, že na svém loskutákovi nepozorují zdravotní problémy. Takto odpovědělo 16 respondentů. Ztrátu peří loskutáka uvedl stejný počet respondentů jako průjmy, tedy 11,1 % respondentů. Kombinaci ztráty peří a průjmu uvedlo 8,33 % respondentů. Oba, zdravotní nebo estetické problémy, mohou souviset se špatně zvoleným jídelníčkem a v něm chybějícími důležitými složkami. Bohužel špatně zvolený jídelníček má za následek nejen zdravotní problémy, ale hraje velkou roli i v otázce věku, kterého se loskutáci dožijí. Ten se zde neukázal jako nadprůměrný.

5.3 Diskuze

Ilegální obchod se zvířaty je neustále větším a diskutovanějším problémem dnešní doby. Tento problém se netýká pouze jihovýchodní Asie, ale je celosvětový. Z kapitoly zaměřené na legislativu lze vyčíst, že zákony týkající se ochrany přírody jsou v Indonésii uspokojivé. Jsou dobré v písemné podobě, ale bylo by třeba zlepšit jejich prosazování (Chng et al. 2015). Důkazem o nedodržování zákonů nejen indonéskou veřejností, jsou přeplněné ptačí trhy, na kterých jsou otevřeně vystavovány chráněné a ohrožené druhy. Není divu, když prodejci ani kupující nemají obavy z možných trestů. Nabízí se otázka, zda by vyšší tresty mohly ovlivnit stav ilegálního obchodu.

K přetrvávajícímu provozování ilegálního obchodu napomáhá skutečnost, že chov ptáků, zvláště loskutáků, v těchto zemích má ve společnosti hluboce zakořeněnou tradici (Byard-Jones 2005, Anderson 2009, ProFauna 2009). Z poznatků o trhu s ptáky je zřejmé, že tradice mezi lidmi mají větší význam než dodržování zákonů a ochrana fauny.

Poptávce po loskutácích z divoké přírody by teoreticky mohl přispět řízený komerční chov loskutáků v zajetí. Pokud ale není zaručen úplný dohled na obchod celkově, není ani možné účinně kontrolovat komerční chov (Chng & Eaton 2016).

Online obchod s ptáky je vážnou hrozbou pro populace mnoha druhů a je potřeba naléhavé pozornosti vládních organizací a organizací v oboru ochrany přírody (Chng et al. 2015). Vzhledem k tomu, že v Indonésii existuje mnoho internetových skupin zaměřených na prodej ptactva, je nutné je průběžně sledovat spolu s terénním monitoringem volně žijících populací, aby bylo možné posuzovat úroveň obchodu, zjišťovat změny v trendech na trhu a identifikovat druhy vyžadující naléhavou ochranu (Iqbal 2015).

Výsledky ukazují, že chov ptáků je v Indonésii skutečně oblíbená činnost, zvláště pak loskutáků, na které je tato práce zaměřená. Z výsledků je také jasné, že nejen oblíbenost chovu loskutáků se projevuje na prodejní ceně. V roce 1987 byla průměrná cena za loskutáka 35 000 indonéských rupií (Basuni & Setiyani 1989), což je dnes téměř neuvěřitelná částka. Podle Jepson et al. (1998) byla cena za vzácného loskutáka v roce 1998 tři miliony indonéských rupií což se dnes blíží průměrné ceně. Nejčastěji si lidé koupili loskutáka za 1,5 až 2 miliony indonéských rupií. Nárůst ceny je spojován s klesajícím počtem jedinců ve volné přírodě.

Podle výsledků dotazníku je zřetelné, že nejčastěji servírovanou potravou je banán, potom rýže a granule jsou na třetím místě. V rešeršní části práce jsou granule považovány za nejvíce používanou součást jídelníčku loskutáků.

Průměrný věk loskutáků je 8 až 25 let, lze tedy tvrdit, že loskutáci chovaní respondenty dotazníku se dožívají podprůměrného věku.

Při vlastním hodnocení formy provedeného průzkumu shledávám negativní skutečnost, že tvůrce se spoléhá na to, že respondenti uvádí pravdivé odpovědi. Není totiž možné si fakta ověřit. Dalším negativem je, že dotazník nebylo možné do některých facebookových skupin úspěšně vkládat, jelikož bylo třeba schválení správcem skupiny. Proto nebylo shromážděno větší množství odpovědí. Problémem také bylo, že v průběhu distribuce dotazníků, byly některé skupiny smazány, nebo nenalezeny. K takové studii by

byl vhodný program, který by na sociální síť automaticky vkládal dotazník v určitém intervalu a vyhledával možné cílové skupiny. Hodilo by se také dotazník distribuovat mezi lidi, kteří nejsou připojeni do prodejních skupin. Byly by získány informace o tom, zda je chov loskutáků populární i mezi lidmi mimo tuto komunitu. Po vyplnění dotazníku by bylo vhodné přidat sdělení, že tento obchod je nelegální.

6. Závěr

V teoretické části této práce se podařilo přiblížit problematiku ilegálního obchodu na ptačích trzích v jihovýchodní Asii se zaměřením na Indonésii. Potvrdilo se, že stav na těchto trzích je alarmující. Na ptačích trzích se porušují psané zákony, ale i zákony obyčejné lidskosti. Tyto přestupky jsou proti zásadám welfare a proti ochraně přírody. Stručně se podařilo přiblížit, jak se za několik let změnila situace na trhu. Tyto změny se týkají cen, počtu druhů, trendů, oblíbenosti druhů, a hlavně počtu jedinců, které mohou poukazovat na ohroženost ve volné přírodě.

Díky dotazníku jsem zjistila stručné informace o podmínkách chovu přímo od lidí, kteří se podílejí na obchodu s loskutáky a jinými druhy ptáků. Kvůli neustálému digitálnímu pokroku a vynalézavosti lidí bude ilegální obchod i nadále velkým problémem v otázce ochrany přírody. V zájmu ochrany přírody by měla sociální síť Facebook zavést opatření, která by zamezila ilegálnímu obchodu. Aby tato opatření byla účinná, byla by vhodná součinnost Facebooku s organizacemi, které se zabývají ilegálním obchodem a ochranou fauny a flóry.

7. Reference

- Anderson G. 2009. Mynah Birds. In: Phelan, G. (ed.) *The First Book of Crisis: Mynah Broadcast Revelations*. Available from <http://www.garrettphelan.com/Mynah%20Birds%20Glynn%20Anderson%20for%20Garrett%20Phelan.pdf> (accessed October 2018).
- Archawaranon M. 2004. Hill Mynah Survival in Relation to Morphological Variations. *Journal of Biological Sciences* **4** (3): 375 – 379.
- Archawaranon M. 2005. Captive Hill Mynah *Gracula religiosa* Breeding Success: Potential for bird conservation in Thailand?. *Bird Conservation International* **15** (4): 327 – 335.
- Axelson R. 2009. Mynah Birds- General. Available from <https://vcahospitals.com/know-your-pet/mynah-birds-general> (accessed February 2020).
- Baker SE, Cain R, van Kesteren F, Zommers Z, d’Cruze N, MacDonald DW. 2013. Rough trade: animal welfare in the global wildlife trade. *BioScience* **63**: 928–938.
- Basuni S, Setiyani G. 1989. Studi perdagangan burung di pasar Pramuka, Jakarta dan teknik penangkapan burung di alam. *Media Konservasi* **2**: 9–18.
- Bertram B. 1967. Hill Myna *Gracula religiosa*, Linnaeus Breeding in Artificial Nests in Garo Hills, Assam. *The journal of the Bombay Natural History Society* **64** (2): 369 – 370.
- Bertram B. 1970. The Vocal Behaviour of the Indian Hill Mynah, *Gracula religiosa*. *Animal Behaviour* **3**: 79 – 192.
- BirdLife International. 2017. *Gracula religiosa*. The IUCN Red List of Threatened Species 2017. Available from <http://www.iucnredlist.org/details/103878755/0> (accessed June 2019).
- BirdLife International. 2019. Country profile: Indonesia. Available from <http://www.birdlife.org/datazone/country/indonesia>. (accessed July 2019).
- BirdLife International. 2016. *Cacatua moluccensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016. Available from <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T22684784A93046425.en>. (accessed July 2019).
- BirdLife International. 2018. *Gracula religiosa*. The IUCN Red List of Threatened

- Species 2018. Available from <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T103878755A135865132.en>. (accessed July 2019).
- BirdLife International. 2018. *Psittacus timneh*. The IUCN Red List of Threatened Species 2018. Available from <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T22736498A129878408.en>. (accessed July 2019).
- Broom DM. 1991. Animal welfare: concepts and measurement. *Journal of Animal Science* **69**: 4167-4175.
- Bush ER, Baker SE, MacDonald DW. 2014. Global Trade in Exotic Pets 2006 – 2012. *Conservation Biology* **28**: 663 – 676.
- Byard-Jones T. 2005. Indonesia's bird flu dilemma. Available from <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/4268556.stm> (accessed February 2019).
- CITES. 2018. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Indonesia. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Available from <https://cites.org/eng/cms/index.php/component/cp/country/ID> (accessed December 2018).
- CITES. 2018b. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Indonesia. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Available from <https://cites.org/sites/default/files/eng/com/ac/22/E22-10-2-A3.pdf> (accessed December 2018).
- Clement J. 2019. Social media-Statistics & Facts. Available from <https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/> (accessed July 2019).
- Craig A, Feare C, Christie DA. 2019. Common Hill Myna (*Gracula religiosa*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. Available from <https://www.hbw.com/node/60823> on 3 May 2019 (accessed May 2019).
- Craig A, Feare C. 2009. Family Sturnidae (Starlings). In: del Hoyo, J., Elliot, A., Christie, D. A. (eds.). *Handbook of the Birds of the World*, 14. Lynx Editions. Barcelona. 654 – 758. ISBN: 9788596553507.
- ČNB. 2018. Česká Národní banka. Kurzy devizového trhu. Česká Národní banka.

- Available from
www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp (accessed October 2018).
- ČNB. 2019. Česká národní banka. Kurzy devizového trhu. Česká národní banka. Available from <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/index.html?date=21.03.2019> (accessed March 2019).
- ČNB. 2020. Česká národní banka. Kurzy devizového trhu. Česká národní banka. Available from www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/denni_kurz.jsp (accessed January 2020).
- ČNB. 2020b. Česká národní banka. Kurzy devizového trhu. Česká národní banka. Available from www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/denni_kurz.jsp. (accessed February 2020).
- ČNB. 2020c. Česká národní banka. Kurzy devizového trhu. Česká národní banka. Available from <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/index.html?date=12.03.2020>. (accessed March 2020).
- Eaton JA, Leupen BTC, Krishnasamy K. 2017. Songsters of Singapore: An Overview of the Bird Species in Singapore Pet Shops. TRAFFIC. Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.
- Eaton JA, Nguyen MDT, Willemsen M, Lee J, Chng SCL. 2017. Caged in the city: An inventory of birds for sale in Ha Noi and Ho Chi Minh City, Viet Nam. TRAFFIC, Southeast Asia Regional Office, Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.
- Feare Ch, Craig A. 1998. Starlings and Mynas. Christopher Helm Publishers. London. p. 272. ISBN: 9781408135228.
- Fernandes-Ferreira H, Mendonca SV, Albano C, Ferreira FS, Alves RRN. 2012. Hunting, use and conservation of birds in Northeast Brazil. *Biodiversity and Conservation* **21**: 221–244.
- Chng SCL, Eaton JA, Krishnasamy K, Shepherd CR, Nijman V. 2015. In the market for extinction, an inventory of Jakarta's bird markets. TRAFFIC. Petaling Jaya, Malaysia.
- Chng SCL, Eaton JA. 2016. In the Market for Extinction: Eastern and Central Java. TRAFFIC. Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.

- Iqbal M. 2015. Looking at online bird trading in Indonesia: a case study from South Sumatra. *BirdingASIA* **24**: 132-135.
- Jepson P, Ladle RJ, & Sujatnika. 2011. Assessing market-based conservation governance approaches: a socio-economic profile of Indonesian markets for wild birds. *Oryx* **45(04)**: 482–491. DOI:10.1017/s003060531100038x
- Jepson P, Ladle RJ. 2005. Bird-keeping in Indonesia: Conservation Impacts and the Potential for Substitution-Based Conservation Responses. *Oryx* **39**: 442 – 448.
- Jepson P, Ladle RJ. 2009. Governing Bird-Keeping in Java and Bali: Evidence from a Household Survey. *Oryx* **43 (3)**: 364 – 374.
- Jepson P, Momberg F, van Noord H. 1998. Trade in the Hill Myna *Gracula religiosa* from the Mahakam Lakes Region, East Kalimantan. *World Wildlife Fund Indonesia* **4**: 13.
- Klouček O. 2017. CITES – základní informace. Ministerstvo životního prostředí. Available from [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/\\$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_171221.pdf) (accessed January 2019).
- Krishnasamy K, Stoner S. 2016. Trading Faces: A Rapid Assessment on the use of Facebook to Trade Wildlife in Peninsular Malaysia. TRAFFIC. Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.
- Lee RJ, Gorog AJ, Dwiyahreni A, Siwu S, Riley J, Alexander H, ... Ramono W. 2005. Wildlife trade and implications for law enforcement in Indonesia: a case study from North Sulawesi. *Biological Conservation* **123(4)**: 477–488. DOI:10.1016/j.biocon.2005.01.009
- Macdonald D, Laurenson M. 2006. Infectious disease: inextricable linkages between human and ecosystem health. *Biological Conservation* **131**:143–150.
- Nash SV. 1993. Sold for a Song – The Trade in Southeast Asian Non-CITES Birds. TRAFFIC International. Cambridge. p. 94. ISBN: 1858500222.
- Nijman V. 2010. An Overview of International Wildlife Trade from Southeast Asia. *Biodiversity and Conservation* **19**: 1101 – 1114.
- Phassaraudomsak M, Krishnasamy K. 2018. Trading Faces: A rapid assessment on the use of Facebook to trade in wildlife in Thailand. TRAFFIC, Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.

- Platt SG, Platt K, Naing TZ, Meng H, Ko WK, Lin N, Tizzard RJ, Myo KM, Soe MM, Rainwater TR. 2012. Birdlime in Western Myanmar: Preparation, Use, and Conservation Implications for an Endemic Bird. *Ethnobiology Letters* **3**: 68-75. DOI: 10.14237/ebl.3.2012.38
- Pollock Ch. 2007. Nutritional Management of Liver Disease in Birds. Available from <https://lafeber.com/vet/nutritional-management-of-liver-disease-in-birds/> (accessed December 2018).
- ProFauna. 2004. Flying Without Wings Part II. ProFauna Indonesia, Malang, Indonesia. Available from <http://www.profauna.net/sites/default/files/downloads/publication-2004-flying-without-wings-part-ii.pdf> (accessed June 2019).
- ProFauna. 2008. Pirated parrots. ProFauna's investigation of the Indonesian parrot smuggling to the Philippines. ProFauna Indonesia, Malang, Indonesia. Available from www.profauna.net/sites/default/files/downloads/publication-2008-pirated-parrot.pdf (accessed April 2019).
- ProFauna. 2009. Wildlife trade survey on the bird markets in Java. ProFauna Indonesia, Malang, Indonesia. Available from <http://www.profauna.net/sites/default/files/downloads/publication-2009-final-report-bird-market-survey.pdf> (accessed March 2019).
- Redford KH. 1992. The Empty Forest. *BioScience* **42(6)**: 412–422. DOI.org/10.2307/1311860
- Regueira RFS, Bernard E. 2012. Wildlife sinks: Quantifying the impact of illegal bird trade in street markets in Brazil. *Biological Conservation* **149(1)**: 16–22. DOI.org/10.1016/j.biocon.2012.02.009
- Scott L. 1997. Breeding the Java Hill Mynah. *Journal of the American Federation of Aviculture* **24(3)**: 19–21.
- Shepherd C, Nijman V, Krishnasamy K, Eaton J, Chng S. 2016. Illegal trade pushing the Critically Endangered Black-winged Myna *Acridotheres melanopterus* towards imminent extinction. *Bird Conservation International* **26(2)**: 147-153. DOI: 10.1017/S0959270915000106
- Shepherd ChR, Sukumaran J, Wich SA. 2004. Open Season: An analysis of the Pet Trade in Medan, Sumatra 1997 – 2001. *TRAFFIC Southeast Asia. Petaling Jaya, Selangor, Malaysia*. p. 67. ISBN: 9833393020.

- Shepherd ChR. 2006. The Bird Trade in Medan, North Sumatra: an Overview. *BirdingASIA* **5**: 16 – 24.
- Shiu H, Stokes L. 2008. Buddhist Animal Release Practices: Historic, Environmental, Public Health And Economic Concerns. *Contemporary Buddhism* **9(2)**: 181–196. DOI:10.1080/14639940802556529
- Syah A. 2018. 10 Types od Bananas In Indonesia. Available from <https://factsofindonesia.com/types-of-bananas-in-indonesia> (accessed February 2020).
- Švejcárová T. 2017. Revize taxonomie loskutáků rodu *Gracula* v oblasti Sumatry a přilehlých ostrovů [MSc. Thesis]. Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha.
- Wilcove DS, Giam X, Edwards DP, Fisher B, Koh LP. 2013. Navjot's nightmare revisited: logging, agriculture, and biodiversity in Southeast Asia. *Trends in Ecology & Evolution* **28 (9)**: 531–540 DOI:10.1016/j.tree.2013.04.005
- Wilson – Wilde L. 2010. Wildlife Crime: a Global Problem. *Forensic Science, Medicine, and Pathology* **6 (3)**: 221 – 222.
- Wissman MA. 2007. Fatty Liver Disease. Available from <http://www.brisbanebirdvet.com.au/Portals/brisbanebirdvet/pdf/Fatty-Liver-Disease.pdf> (accessed February 2019).

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha I: Vzhled dotazníku 1..... II

Příloha II: Výsledky dotazníku..... V

Příloha III: Vzhled dotazníku 2.....VIII

Příloha I: Vzhled dotazníku 1

První otázka

Apakah anda sekarang memelihara burung Beo di rumah atau di tempat lain?

Chováte doma loskutáka?

☐ Iya, satu ekor	ano, jednoho
☐ Iya, dua ekor	ano, dva
☐ Iya, Lebih dari dua ekor	ano, vice jak dva
☐ Tidak	ne

Druhá otázka

Apakah anda memelihara burung Beo sebelumnya ?

Chovali jste v minulosti loskutáka?

☐ Iya, satu ekor	ano, jednoho
☐ Iya, dua ekor	ano, dva
☐ Iya, Lebih dari dua ekor	ano, vice jak dva
☐ Tidak	ne

Třetí otázka

Apakah anda memelihara burung jenis lain?

Chováte i jiné druhy než loskutáky?

☐ Iya, satu jenis berbeda	ano, jeden druh
☐ Iya, dua jenis berbeda	ano, dva druhy
☐ Iya, Lebih dari 2 jenis berbeda	ano, vice jak dva druhy
☐ Tidak	ne

Čtvrtá otázka

Berapa kira-kira umur Beo yang anda pelihara sekarang atau yang terdahulu ?
Pilihlah jawaban yang mendekati perkiraan usia yang benar:

Kolik let je/bylo vašemu loskutákovi?

☐ 0-2 Tahun	0 - 2 roky
☐ 3-5 Tahun	3 - 5 let
☐ 6-10 Tahun	6 - 10 let
☐ 10 Tahun atau Lebih	vic jak 10 let

Pátá otázka

Berapa harga burung Beo anda?

Jaká byla pořizovací cena vašeho loskutáka?

☐ Saya menangkapnya sendiri	loskutáka jsem odchytil sám
☐ Rp. 0-200 000	0 - 200 000 rupii
☐ Rp. 200 000 - 499 999	200 000 - 499 999 rupii
☐ Rp. 500 000 - 999 999	500 000 - 999 999 rupii
☐ Rp. 1 juta- 1,5 juta	1 – 1,5 milionu rupii
☐ Rp. 1,5 juta- 2 juta	1,5 - 2 miliony rupii
☐ Rp. 2 juta – 4 juta	2 - 4 miliony rupii
☐ Lebih dari 4 juta	vice než 4 miliony rupii

Otázka šest

Dari mana burung anda berasal(misal Sumatra, Nias,...)?

Odkud pochází váš loskuták?

Vaše odpověď

Otázka sedm

Dimana anda tinggal di Indonesia?

Kde v Indonésii bydlíte?

- Pulau apa Na venkově
- Kota apa Ve městě

Otázka osm

Pakan apa yang anda sering berikan untuk Beo anda? Bisa menuliskan jenis pakan lain apabila tidak ada dijawaban

Čím krmíte svého loskutáka?

- Pisang banán
- Pepaya papája
- Pellet burung granule
- Sayuran zelenina
- Serangga hmyz
- Nasi rýže
- Jiné: _____

Otázka devět

Apakah burung anda mengalami gangguan kesehatan yang terlihat?

Má váš loskuták viditelné zdravotní problémy?

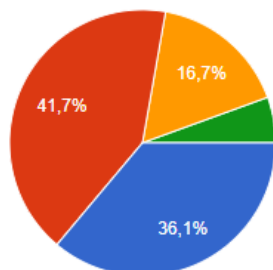
- Bulu rontok ztráta peří
- Tidak berkicau lagi žádné
- Mencret průjem
- Jiné: _____

Příloha II: Výsledky dotazníku

Výsledky první otázky

Apakah anda sekarang memelihara burung Beo di rumah atau di tempat lain?

36 odpovědí Chováte doma loskutáka?

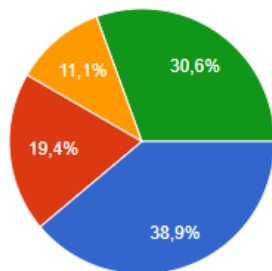

● Iya, satu ekor	ano, jednoho
● Iya, dua ekor	ano, dva
● Iya, Lebih dari dua ekor	ano, více jak dva
● Tidak	ne

Výsledky druhé otázky

Apakah anda memelihara burung Beo sebelumnya ?

36 odpovědí Chovali jste v minulosti loskutáka?

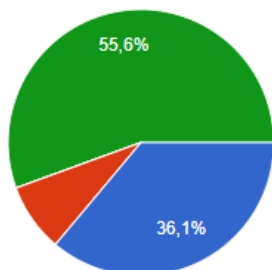

● Iya, satu ekor	ano, jednoho
● Iya, dua ekor	ano, dva
● Iya, Lebih dari dua ekor	ano, více jak dva
● Tidak	ne

Výsledky třetí otázky

Apakah anda memelihara burung jenis lain?

36 odpovědí Chováte i jiné druhy než loskutáky?

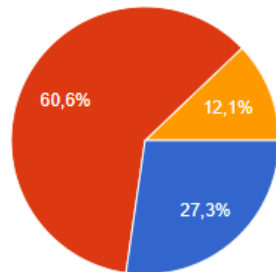

● Iya, satu jenis berbeda	ano, jeden druh
● Iya, dua jenis berbeda	ano, dva druhy
● Iya, Lebih dari 2 jenis berbeda	ano, více jak dva druhy
● Tidak	ne

Výsledky čtvrté otázky

Berapa kira-kira umur Beo yang anda pelihara sekarang atau yang terdahulu ? Pilihlah jawaban yang mendekati perkiraan usia yang benar:

33 odpovědí Kolik let je/bylo vašemu loskutákovi?

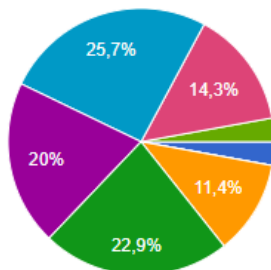

- 0-2 Tahun 0 - 2 roky
- 3-5 Tahun 3 - 5 let
- 6-10 Tahun 6 - 10 let
- 10 Tahun atau Lebih 10 let a vice

Výsledky páté otázky

Berapa harga burung Beo anda?

35 odpovědí Jaká byla pořizovací cena vašeho loskutáka?

loskutáka jsem odchytil sám

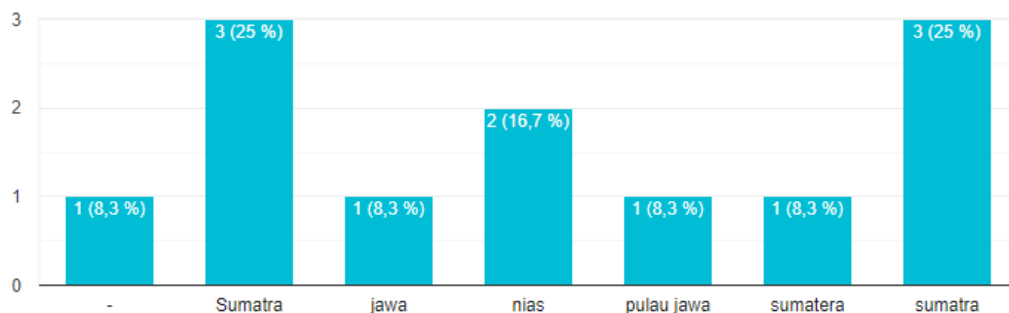
- 0 - 200 000 rupii
- 200 000 - 499 999 rupii
- 500 000 - 999 999 rupii
- 1 - 1,5 milionu rupii
- 1,5 - 2 milionu rupii
- 2 - 4 milionu rupii
- více než 4 milionu rupii

- Saya menangkapnya sendiri
- Rp. 0-200 000
- Rp. 200 000 - 499 999
- Rp. 500 000 - 999 999
- Rp. 1 juta- 1,5 juta
- Rp. 1,5 juta- 2 juta
- Rp. 2 juta - 4 juta
- Lebih dari 4 juta

Výsledky šesté otázky

Dari mana burung anda berasal(misal Sumatra, Nias,...)?

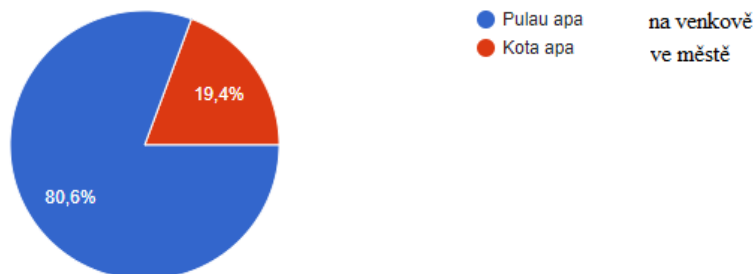
12 odpovědí Odkud pochází váš loskuták?

Výsledky sedmé otázky

Dimana anda tinggal di Indonesia?

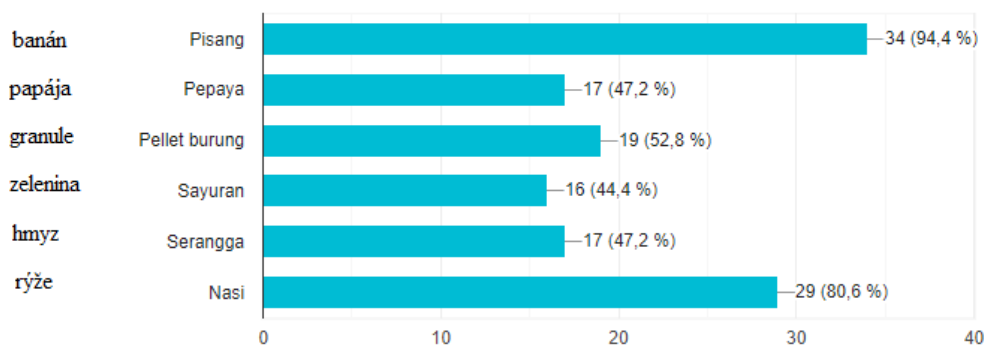
31 odpovědí **Kde v Indonésii bydlíte?**

Výsledky osmé otázky

Pakan apa yang anda sering berikan untuk Beo anda? Bisa menuliskan jenis pakan lain apabila tidak ada dijawaban

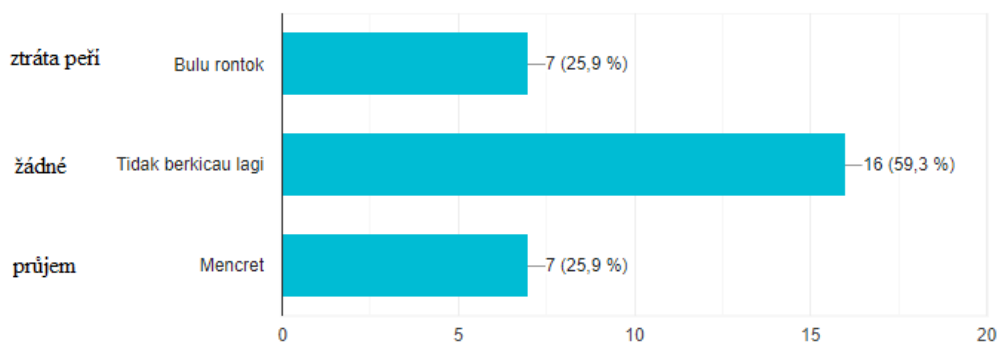
36 odpovědí **Čím krmíte svého loskutáka?**

Výsledky deváté otázky

Apakah burung anda mengalami gangguan kesehatan yang terlihat?

27 odpovědí **Má váš loskuták viditelné zdravotní problémy?**

Příloha III: Vzhled dotazníku 2

První otázka

1. Apakah anda sekarang memelihara burung Beo di rumah atau di tempat lain?*

Chováte doma loskutáka?

Iya, satu ekor ano, jednoho

Iya, dua ekor ano, dva

Iya, Lebih dari dua ekor ano, více jak dva

Tidak ne

Druhá otázka

2. Apakah anda memelihara burung Beo sebelumnya

?* Chovali jste v minulosti loskutáka?

Iya, satu ekor ano, jednoho

Iya, dua ekor ano, dva

Iya, Lebih dari dua ekor ano, více jak dva

Tidak ne

Třetí otázka

3. Apakah anda memelihara burung jenis lain?*

Chováte i jiné druhy než loskutáky?

Iya, satu jenis berbeda

ano, jeden druh

Iya, dua jenis berbeda

ano, dva druhy

Iya, Lebih dari 2 jenis berbeda

ano, více jak dva druhy

Tidak

ne

Čtvrtá otázka

4. Berapa kira-kira umur Beo yang anda pelihara sekarang atau yang terdahulu ? Pilihlah jawaban yang mendekati perkiraan usia yang benar:*

Kolik let je vašemu loskutákovi?

0-2 Tahun

0 - 2 roky

3-5 Tahun

3 - 5 let

6-10 Tahun

6 - 10 let

10 Tahun atau Lebih

10 let a více

Pátá otázka

5. Berapa harga burung Beo anda?*

Jaká byla pořizovací cena vašeho loskutáka?

Saya menangkapnya sendiri	loskutáka jsem odchytil sám
Rp. 0-200 000	0 - 200 000 rupii
Rp. 200 000 - 499 999	200 000 - 499 999 rupii
Rp. 500 000 - 999 999	500 000 - 999 999 rupii
Rp. 1 juta- 1,5 juta	1 - 1,5 milionu rupii
Rp. 1,5 juta- 2 juta	1,5 - 2 miliony rupii
Rp. 2 juta – 4 juta	2 - 4 miliony rupii
Lebih dari 4 juta	vice než 4 miliony rupii

Šestá otázka

6. Dari mana burung anda berasal(misal Sumatra, Nias,...)?*

Odkud pochází váš loskuták?

Type one or a few words...	napiště jedno nebo více slov
----------------------------	------------------------------

10

Sedmá otázka

7. Dimana anda tinggal di Indonesia?*

Kde v Indonésii bydlíte?

Pulau apa	na venkově
Kota apa	ve městě

Osmá otázka

8. Pakan apa yang anda sering berikan untuk Beo anda? Bisa menuliskan jenis pakan lain apabila tidak ada dijawaban* Čím krmíte svého loskutáka?

Pisang

banán

Papaya

papája

Pellet burung

granule

Sayuran

zelenina

Serangga

hmyz

Nasi

rýže

lainya:

jiné:

Devátá otázka

9. Apakah burung anda mengalami gangguan kesehatan yang terlihat?* Má váš loskuták viditelné zdravotní problémy?

Bulu rontok

ztráta peří

Mencret

průjem

Bulu rontok + mencret

ztráta peří + průjem

Tidak berkicau lagi

žádné

lainya:

jiné:

